

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο γρίφος του Μαντείου των Δελφών

Δύο ερευνητές από το Πανεπιστήμιο του Λέστερ, η Ευφροσύνη Μπουτσάκα και ο Άλαν Σαλτ, πιστεύουν ότι βρήκαν τη λύση σε ένα μυστήριο που εδώ και χρόνια απασχολεί τους επιστήμονες. Υποστηρίζουν ότι είναι πολύ πιθανό να χρησιμοποιούνταν ως ορόσημο η ανατολή ενός αστεριού στον πρώιμο ουρανό σε ό,τι αφορά θέματα λατρείας στην αρχαιότητα – όπως ακριβώς συνέβαινε και στη γεωργία του Ησίοδου. Αν αυτό είναι αληθές, ίσως η εμφάνιση του αστερισμού του Δελφίνου, στα τέλη Δεκεμβρίου με αρχές Ιανουαρίου, να συνδέεται άμεσα όχι μόνο με τις θυσίες που γίνονταν την περίοδο εκείνη σε διάφορες πόλεις προς τιμήν του Δελφίνου Απόλλωνα αλλά και με τη χρησιμοποίησή στο Μαντείο των Δελφών. Πως εξηγείται όμως το γεγονός ότι οι χρησμοί δίνονταν στο συγκεκριμένο μαντείο ένα μήνα αργότερα περίπου, την εποχή κατά την οποία πιστεύαν ότι ο θεός βρισκόταν στους Δελφούς, δηλαδή από τον Φεβρουάριο έως τον Μάρτιο; Υπάρχει λύση και σε αυτόν το γρίφο κατά τους ερευνητές. Πιστεύουν ότι οι λεγόμενες Φαιδριές Πίστες, λόγω του ύψους τους, δεν επέτρεπαν τη θέαση του αστερισμού ναυρίτερα, όταν δηλαδή αυτές ήταν ήδη ορατές στις υπόλοιπες περιοχές. Έτσι η Πυθία έδινε χρησμούς ένα μήνα αργότερα στους προσκυνητές, που είχαν έτοιμο το ωστόσο και το χρονικό περιθώριο να φτάσουν στο Μαντείο. Λεπτομέρειες για το θέμα μπορεί να βρει κανείς στην αρχαιολογική επιθεώρηση «Antiquity», <<http://www.antiquity.ac.uk>>.

Σημαντικό εύρημα στο θέατρο του Διονύσου

Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προγράμματος αναστήλωσης του θεάτρου του Διονύσου στη νότια κλιτύ της Ακρόπολης, εντοπίστηκε στη δυτική παράδο τμήμα της επίστεψης του αναλημματος του θεάτρου. Εκτός αυτού, ήρθε στο φως και μέρος του βάρθρου πάνω στο οποίο είχε στήθει το μπρούντινο ανάγλυφο του ποιητή Αστυδάμαντος, νικητή των θεατρικών αγώνων του 340 π.Χ. (με το έργο «Παρθενοναίο»). Στο σωζόμενο αυτό τμήμα του βάρθρου διαβάζεται ακόμα το μισό της επιγραφής με το όνομα του δραματουργού, που σε μια περίοδο παρακμής και κρίσης αξιών, στην Αθήνα του 4ου αι. π.Χ., είχε ζητήσει να στήθει το ανάγλυφο το σε περίοπτη θέση στο θέατρο ενώ ήταν ακόμα εν ζωή, και μάλιστα να φέρει επιγραμμο στο βάρθρο που να τον συγκρίνει με τους τρεις μεγάλους τραγικούς ποιητές του 5ου αι. π.Χ. Καθώς όμως ακόμα και αυτών τα ανάγλυφα δεν στήθηκαν παρά μόνο αφού είχε περάσει ένας αιώνας από το θάνατό τους, το αίτημά του δεν έγινε δεκτό από τη Βουλή των Αθηναίων και βρέθηκε μια συμβιβαστική λύση: να στήθει το ανάγλυφο στο στη δυτική παράδο του θεάτρου. Τόσο η επίστεψη το αναλημματος όσο και το βάρθρο πρόκειται να αναστηλωθούν.

Αρχαία Μεσσηνή

Απαντήσεις σε σημαντικά ερωτήματα που απασχολούν καιρό τώρα τους ανασκαφείς της αρχαίας Μεσσηνής έδωσαν τα αποτελέσματα των συνεχιζόμενων εργασιών – ανασκαφικών και αναστηλωτικών – στο χώρο καθώς και εκείνη της μελέτης των ευρημάτων. Τελικά, στα βραχεία της Αγώρας ήταν το ιερό της μυθικής Μεσσηνής, προδωρικής βασιλείας των Μεσσηνίων, και συγκεκριμένα στη θέση του Δωρικού ναού όπου πιστευόταν έως σήμερα ότι λατρεύεται ο Δίας Σωτήρ. Επίσης, η αναφορά του ονόματος του Διονύσου, σε επιγραφή βάρθρου ενός αγινωθέντη της γιορτής των Διονυσίων που βρέθηκε στο θέατρο, επιβεβαιώνει τη λατρεία του θεού. Μάλιστα έτσι, κατά τον ανασκαφέα, αποδεικνύεται «πως είχε δικό ο Παυσανίας, ο οποίος αναφέρει πως το όρος Εύα (σημέρα Άγιος Βασίλειος, ανατολικά της Ιθώμης) πήρε το όνομά του από το βαρκόλο επιφώνημα ευοι-ευόν, που πρόφρασαν εδώ για πρώτη φορά ο Διόνυσος και οι Μαινάδες».

Εντυπωσιακό ευρήματα στη θέση Απέρη

Στην πόλη αυτή της δυτικής Κρήτης (8ος αι. π.Χ.-7ος αι. μ.Χ.), που μάλιστα αναφέρεται και στις πινακίδες της Γραμμικής Β της Κνωσού,

πολλά είναι τα ευρήματα που προκαλούν ενδιαφέρον: βόλια και μολυβίδες (βλήματα για σφενδόκες) έξω από τα τείχη της –ό,τι απέμεινε πιθανόν από κάποια μάχη που δόθηκε εκεί–, τάφοι νεογόνων βρεφών και, τέλος, δύο μεγάλα ταφικά μνημεία. Το ένα από αυτά, πιθανόν ελληνοκρατικό, διαφέρει υπέργοιο χαρακτήρα εταρωτικού και προβάλλει. Στους τοίχους του υπάρχουν κερφό μάλλον για την ανάστηση κτερισμάτων και λύχνων, ενώ επιγραφές στους πεσσούς οδηγούν το συμπέρασμα ότι εκεί είχαν ενταφιαστεί επιφανείς προσωπικότητες, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο να ήταν ακόμη και ήρωες.

Η είσοδος του θεάτρου της Δωδώνης

Τελικά η αρχαιολογική σκαπάνη οδηγεί σε νέα συμπεράσματα σε ό,τι αφορά την είσοδο του θεάτρου της Δωδώνης. Όπως φαίνεται, οι θεστές έμπαιναν στο θέατρο μέσω στοάς που βρισκόταν στο κέντρο σε σχέση με το θέατρο και έχει κατεύθυνση προς την κοιλάδα. Τι στοά, μήκους περίπου 100 μ., κοσμούσα αναγλυτά. Οι βάσεις πολλών από αυτά έχουν ήδη βρεθεί από τους ανασκαφείς, που στο μέλλον σχεδιάζουν να επεκτείνουν τις έρευνες τους περιμετρικά της στοάς.

Τάφοι στη βόρεια Ελλάδα

Συνεχίζονται οι διάφορες ανασκαφικές έρευνες στη βόρεια Ελλάδα και τα ευρήματα πληθαίνουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τρεις τάφοι των ελληνοκρατικών και ρωμαϊκών χρόνων που βρέθηκαν στα εργασίες για την ανέγερση του νέου Δημαρχείου Θεσσαλονίκης. Εξάλλου, ο εντυπωσιακός –εξαιτίας του μεγέθους και της τεχνικής κατασκευής του– τάφος του εντόπιου ευγενή αγρότη κοντά στο αρχαίο νεκροταφείο της Πέλλας είναι «επηρεασμένος από τα ταφικά μνημεία με θήκες στα τοιχώματα, πολύ συνηθισμένα στην Αιγύπτο και στις περιοχές επιρροής της (Κύπρος, Κρήτη)». Πρόκειται για τον μεγαλύτερο και πλέον μνημιακό τάφο από όλους τους λαξευμένους θαλαμώτους τάφους που έχουν εντοπιστεί έως σήμερα στον ελλαδικό χώρο, με εμβόλινο εσωτερικών χώρων 63 τ.μ., οκτώ θαλάμους και τοίχους επιχρισμένους με κοκκίματα που φέρουν ιχνη χρωμάτων. Διιτυχώς ο τάφος (3ος-2ος αι. π.Χ.) βρέθηκε σωλημένος. Ανάμεσα πάντως στα ευρήματα, πολλά ήταν τα πήλινα αγαθία και ειδώλια, κάποια τμήματα σπασμένων, κοσμημάτων και χάλκινα νομίσματα, καθώς και τρεις ανάγλυφες εντυπωσιακές επιτύμβιες στήλες, που χρησιμοποιούν ως σήματα γυναικείων ταφών.

Υπαίθριο ιερό στην Κω

Αφιερωμένο πιθανότατα σε κάποια γυναικεία θεότητα, ίσως στη Μεγάλη Θέα, ήταν το ιερό που αποκάλυφθηκε κατά τις εργασίες επέκτασης μεγάλης Ενοδοχειακής μονάδας στην περιοχή Ψαλίδι της Κω. Στο ιερό, το οποίο η περίοδος λειτουργίας σκεπάζεται ήδη από τον 13ο έως τον 5ο αιώνα π.Χ., σωζόταν κατάλοιπα του ναού, απ'όπου προέρχεται πλήθος τροχίλων ειδωλίων, αγγέλων και αναθημάτων γυναικείων θεσπιτών, καθώς και ψήφοι σκαρβαθμών αγναιστικής προέλευσης. Το εύρημα θεωρείται σημαντικό –δεδομένου μάλιστα ό,τι τα αρχαιολογικά λείψανα που έχουν αποκαλυφθεί έως σήμερα στο ιερό δεν χρονολογούνται πριν τη γεωμετρική εποχή– και γι' αυτό το Υπουργείο Πολιτισμού αποφασίζει την απολίστρωσή του χιούρο.

Ρωμαϊκή βίλα στην Αταλάντη

Σύμφωνα με την προμελέτη που εγκρίθηκε πριν από μερικούς μήνες, τα κατάλοιπα βίλας της ρωμαϊκής περιόδου, που ήρθαν στο φως κατά τη διάρκεια έργων σε κεντρικό εμπροσικό δρόμο της Αταλάντης, θα διατηρηθούν ορατά και επεκταθούν. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η κατασκευή σκεδερών γέφυρας πάνω από το σκάμια, η οποία θα ασφαλοποιήσει, λειτουργώντας παράλληλα ως δρόμος και στέγαστρο προστασίας των αρχαιοτήτων. Εντυπωσιακή είναι η διακόσμηση της βίλας, καθώς στους τοίχους της υπήρχαν ζωγραφισμένα παγώνα ενώ στα ψηφιδωτά δαπέδα της απεικονίζονται θεατρικά προσώπια.

Σεισμός σε μινωικό οικισμό

Με βάση τα στοιχεία που ολοένα πληθαίνουν χάρη στη συνέχιση των ερευνών στους Φούρνους Αφάρτης Κρησάδου, ο ανασκαφής υποστηρίζει ότι σεισμός έπληξε τον οικισμό από Απολλωνίου ε-

κεί δύο φορές κατά την αρχαιότητα, μία πιθανότατα στα τέλη της πολιτισμολογικής εποχής και μία κατά την ύστερη ρωμαϊκή περίοδο. Μέχρι στιγμής τα ευρήματα (μνημεία και υποστεροματική κεραιμή, αρχιτεκτονικά κατάλοιπα κ.λπ.) υποδεικνύουν τη χρήση του χώρου κατά τους μινωικούς ανακτορικούς χρόνους και την επανακατοίκηση του 2.000 χρόνια αργότερα.

Η αρχαία Αντιγόνηα

Κοντά στο Αργυρόκαστρο ανασκάπτονται τα κατάλοιπα μιας εντυπωσιακής στην αρχαιότητα πόλης. Η Αντιγόνηα, κτισμένη τον 3ο αι. π.Χ. από το βασιλιά της Ηπείρου Πύρρο σύμφωνα με το ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα, προστατεύεται από τείχη μήκους σχεδόν 4 χιλιομέτρων. Για τις ανασκαφές στην περιοχή ενδιαφέρονται πολλές ευρωπαϊκές ανασκαφικές ομάδες, όμως μέχρι στιγμής η ελληνική αρχαιολογική σκαπάνη είναι αυτή που έχει φέρει στο φως ενδιαφέροντα ευρήματα: νομίσματα των Ηπειρωτών και της Κέρκυρας, πήλινα οικιακά σκεύη, υπολείμματα αργαλειού, μνημειακό τάφο μακεδονικού τύπου κ.λπ.

Το Βουλευτήριο της Λυκιακής Συμμαχίας

Ήρθε στο φως από γερμανούς και τούρκους αρχαιολόγους στη Λυκία της Μικράς Ασίας, στην παραλιακή πόλη Πατάρα, την οποία μάλιστα αναφέρει ο Όμηρος στην Ιλιάδα αλλά και ο Θουκυδίδης. Σε πολύ καλή κατάσταση σωζονται οι κομάρες της εισόδου στο ημικυκλικό οικοδόμημα, καθώς και το εδάλιο του εκλεγμένου επικεφαλής της Συμμαχίας, του Λυκιάρχη. Στην περιοχή έχουν εντοπιστεί επίσης μια εντυπωσιακή νεκρόπολη, ένα θέατρο, η κεντρική οδός που οδηγούσε στην Αγορά της πόλης, το τείχος της, ένα ρωμαϊκό λουτρό κ.λπ.

Ναυπηγεία των πρώιμων μεσαιωνικών χρόνων

Τα μέλη της ανασκαφικής ομάδας του Ινστιτούτου Ναυτικής Ιστορίας της Κωνσταντινούπολης δεν κρύβουν τον ενθουσιασμό τους, καθώς, ανασκάπτοντας σπράγγα στη θέση Γενικαίσι, βρέθηκαν μπροστά σε ό,τι έχει απομείνει από ναυπηγεία των πρώιμων μεσαιωνικών χρόνων. Μαδέρια, σχοινιά και άγκυρες αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες ότι πρόκειται για το παλαιό λιμάνι της Κωνσταντινούπολης. Δυστυχώς τα κατάλοιπα από τον βυζαντινό εμπορικό και πολεμικό στόλο είναι τόσο λίγα ώστε δεν επιτρέπουν στους επιστήμονες να βγάλουν ασφαλή συμπεράσματα, ωστόσο δεν απογοητεύονται, καθώς μάλιστα θεωρούν πολύ σημαντική την αποκάλυψη υπολειμμάτων δρομίων – των γνωστών δηλαδή πολεμικών κωπηλατών και ιστιοφόρων πλοίων των Βυζαντινών.

Ιερογλυφικά σε έλασμα

Ένα χάλκινο έλασμα που προέρχεται πιθανότατα από πανοπλία και βρέθηκε στην περιοχή της μυκηναϊκής ακρόπολης στα Κανδία της Σαλαμίνας έκρυβε μια ευχάριστη έκπληξη. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών συντήρησης, αποκαλύφθηκε έκτυπη ιερογλυφική επιγραφή στην επιφάνειά του. Το περιεχόμενό της δεν είναι ακόμα γνωστό καθώς εκκρεμεί η μελέτη της.

Ίνες μεταξοί

Μέσα σε αγείο που βρέθηκε στο χωριό Πύργος της Κύπρου υπήρχε ένα πολύ ενδιαφέρον εύρημα: ίνες μεταξοί που χρονολογούνται περίπου στο 2000 π.Χ. Αποδεικνύεται ίσως έτσι η παραγωγή μεταξοί και σε περιοχές εκτός Κίνας. Το αίτιοι πάντως είναι, κατά την παλαιά αρχαιολόγο Μαρία Ροζάρια Μπελτζόρο, ότι «Η Κύπρος κρατάει αυτή τη στιγμή τα σκήτρετα της γηραιότερης μητέρας μεταξοί στη Μεσόγειο».

Η βασίλισσα Τίγε

Σε ναό του Κρνάρν αποκαλύφθηκε άγαλμα της συζύγου του Φαραώ Αμενχάτεf Γ' και γιανιάς του Τουταγχαμών, της Τίγε ή Τι. Σε πολύ καλή κατάσταση διατήρησης, το άγαλμα χρονολογείται στο πρώτο μισό περίπου του 14ου αιώνα π.Χ. και έχει σμαλευτεί σε μαύρο γρα-

νίτη. Ήρθε στο φως κατά τις ανασκαφές που διεξάγει στην περιοχή η αρχαιολογική ομάδα του Πανεπιστημίου Τζον Χόπκινς.

Περί... «γυαλίσματος» στην αρχαία Κίνα

Αμερικανοί και κινέζοι επιστήμονες πειραματίστηκαν, χρησιμοποιώντας τις πλέον σύγχρονες τεχνολογικές μεθόδους, και κατέληξαν σε νέα συμπεράσματα για τον τρόπο που χρησιμοποιούσαν οι τεχνίτες της νεολιθικής περιόδου στην Κίνα για να γυαλίζουν διάφορα αντικείμενα – τελετουργικούς πελέκειες για παράδειγμα. Όπως φαίνεται λοιπόν, η χρήση διαμαντιού για το σκόπ αυτό χρονολογείται πολύ νωρίτερα από ό,τι πιστεύαμε μέχρι σήμερα. Τη συγκεκριμένη πρακτική εφάρμοζαν πιθανόν οι Κινέζοι περίπου 2.000 χρόνια πριν τους Ινδούς, οι οποίοι χρησιμοποιούσαν σίγουρα το διαμάντι γύρω στο 500 π.Χ., σύμφωνα με την πρώτη σχετική ιστορική αναφορά.

Μυτερά παπούτσια στον Μεσαίωνα

Τα επονομαζόμενα κατά τον Μεσαίωνα «πουλέν» εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην Πολωνία, άρσιαν να χρησιμοποιούνται από τους φράγκους ιππότες γύρω στον 10ο αιώνα, και, παρότι η Εκκλησία τα θεωρούσε «διαβολικά», οι Ευρωπαίοι είχαν υποταχθεί πλήρως τη γοητεία τους μέχρι τον 14ο αιώνα. Ένα σπάνιο δείγμα των μυτερών αυτών παπουτσιών μπορεί να θαυμάσει κανείς σήμερα από κοντά στο Μουσείο του Λονδίνου. Χρονολογείται στον 14ο αιώνα και βρέθηκε σε προχώσους του Τάμεση.

Νεότερα για το ναό της Αγροτέρας Αρτέμιδος

Ανασκαφή στην περιοχή όπου στην αρχαιότητα ήταν ο ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος και σήμερα απλώς λιγοστά υπολείμματα του και ερεπιμωμένα κτίρια αποφασισαν τα μέλη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου μετά από αυτοψία. Στόχος της ανασκαφής στο λόφο του Αρδήθου, της οποίας θα προηγηθεί φυσικά η καταδεδίφι των ερειπωμένων κτιρίων, είναι να διαπιστωθεί η τυχόν ύπαρξη καταλοίπων του ναού στα θεμέλιά του. Έτσι, ίσως το θέμα της α-παλλοτρίωσης ή μη του οικοπέδου και μιας πιθανής ανάδειξης των αρχαιοτήτων να επιλυθεί πιο οριστικά.

Ζημιές στο Αρχοντικό των Μπενιζέλων

Ο σεισμός που περασμένο Ιανουάριο επέφερε σημαντικές ζημιές σε ένα από τα πιο παλαιά μνημεία της μεταβυζαντινής Αθήνας, ο νότιος τοίχος του Αρχοντικού των Μπενιζέλων στην Πλάκα κατέρρευσε και έτσι δικαιώθηκαν δυστυχώς όλοι είχαν εκφράσει τη ανησυχία τους για την τύχη του κτιρίου, το οποίο παραχρησθήκε πριν από έξι χρόνια από το Υπουργείο Πολιτισμού στην Αρχιεπισκοπή. Η τελευταία φρόντιση για την ανάθεση της μελέτης αναστήλωσης του, η οποία όμως φαίνεται ότι καθυστερήσει κάπως...

Κατάρρευση του στεγάστρου... συνέχεια

Σε τεχνικό λάθος της εργοληπτικής εταιρείας οφείλεται, κατά την άποψή των εμπειρογνομιώνων που ανέλαβαν να διερευνήσουν την υπόθεση, η κατάρρευση του στεγάστρου στον αρχαιολογικό χώρο του

Ακρωτήριου στη Σαντορίνη τον περασμένο Σεπτέμβριο. Το χώμα που τοποθετήθηκε στην οροφή ήταν περισσότερο από το προβλεπόμενο και με μεγαλύτερο ειδικό βάρος, με αποτέλεσμα τμήμα του στεγάστρου να καταρρέει όταν προστέθηκε και το βάρος του νερού.

Στέγαστρο Μαραθώνα

Σοβαρά προβλήματα στεγάνωσης του χώρου παρουσίαζε, ως τον περασμένο Νοέμβριο τουλάχιστον, το πρόσφατα κατασκευασμένο στέγαστρο στο αρχαίο νεκροταφείο στο Τσίπι Μαραθώνα. Αρκετές φορές, κατά τη διάρκεια βροχοπτώσεων, λιμναζαν νερά ιδίως στους τάφους του δυτικού τμήματός του. Απορίας άξιο είναι πάντως και το γεγονός ότι δεν είχε προβλεφθεί η ύπαρξη κάποιας πινακιάς ή ενός φυλλαδίου, ώστε να ενημερώνεται ο επισκέπτης, στοιχειωδώς έστω, για το χώρο και την ιστορία του. Ελπίζουμε τα πράγματα να αλλάξουν εν τα μετῆσι!

Τα αρχαία της Ήλιδας και οι... βροχοπτώσεις

Οι βροχοπτώσεις του Ιανουαρίου ανέδειξαν ένα σημαντικό πρόβλημα! Ο αρχαιολογικός χώρος της Ήλιδας, που μάλιστα αναδείχθηκε πρόσφατα, μετατράπηκε σε βούκο! Αναρωτιόμαστε: τα αντιληπτικά κτίρια στο χώρο δεν θεωρήθηκαν αναγκαία και άρα δεν περιλήφθηκαν στη μελέτη αναδείξεως του, προβλεπόμενα και απλώς δεν υλοποιήθηκαν ή μήπως έχουν γίνει αλλά δεν είναι αποτελεσματικά;

Απόβλητα στην αρχαία Ολυμπία

Στην κοιλιά του ποταμού Κλαδεού, εκεί όπου ήταν τελούσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και δέσποζε ένα από τα σημαντικότερα ιερά της αρχαιότητας, σήμερα δεν υπάρχουν πλέον αρχαία λείψανα. Δυστυχώς υπάρχουν και απόβλητα, τα οποία ρίχνουν στον ποταμό ελαστικήβια της προηγούμενης χώρας καμιά επεξεργασία. Η αναπόφευκτη δυσωπία που προκλήεται έχει ξεσηκώσει θύελλα διαμαρτυριών από τους πολίτες, τους αρχαιολόγους, τους οικολόγους και τις τοπικές αρχές. Όσες προσπάθειες και αν έχουν γίνει, λύση δεν είχε βρεθεί, τουλάχιστον μέχρι τον περασμένο Δεκέμβριο.

Συνεχίζονται οι καταστροφές αρχαιοτήτων στο Ιράκ

Ενώ, λοιπόν, σε γενικές γραμμές τα διεθνή μέσα ενημέρωσης έχουν πάψει να πολυσυζητούν με την απαραίτητη κατάσταση καταστροφών και λεηλασιών αρχαιοτήτων στο Ιράκ, τα πράγματα όχι απλώς δεν έχουν βελτιωθεί, αντίθετως μάλλον έχουν χειροτερεύσει. Στις καταστροφές, τις λεηλασίες και την αρχαιοκαπηλία προστέθηκαν και τα... πολεμικά έργα των συμμαχικών δυνάμεων. Στους αρχαιολογικούς χώρους συναντά πια κανείς εγκαταστάσεις στρατοπέδων, χώρους στάθμευσης, ακόμα και... ελικοδρόμια! Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της αρχαίας Βαβυλώνας όπου λειτουργούν σε εκδοχόμοιο, με αποτέλεσμα να προκληθούν πολύ σοβαρές καταστροφές σε δύο ναούς. Τα στρατεύματα έχουν αποσυρθεί από το χώρο, οι καταστροφές όμως εκεί παραμένουν! Και βέβαια, συνεχίζονται και σε πολλές άλλες περιοχές...

Αναστήλωθηκε το Φιλιπείο

Ολοκληρώθηκε η αναστήλωση του Φιλιπείου στην αρχαία Ολυμπία και έτσι ο επισκέπτης αντικρίζει πια τμήμα του επιστύλιου να στριζέει σε τρεις πλήρεις αναστηλωμένες κόνιες, το σύνολο σχεδόν της κρηπίδας και ένα χαρακτηριστικό τμήμα του κυκλικού σπικού του μνημείου. Στην αναστήλωση χρησιμοποιήθηκαν και δύο αρχιτεκτονικά μέλη του εδώ και έναν σχεδόν αιώνα περιλαμβανόμενα στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου της Περγάμου του Βερολίνου, καθώς είχαν μεταφερθεί εκεί από τους γερμανούς ανασκαφείς του Ιερού της Ολυμπίας. Οστόσο πριν από μερικά χρόνια αποφασίστηκε η επιστροφή τους και έτσι σήμερα βρίσκονται εκεί που ανήκουν: στο μνημείο που ο Φίλιππος Β', ολυμπιονίκης και πατέρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αποφάσισε να αφιερώσει στην οικογένειά του μετά την περιήμφη νίκη του στη Χαλκίωνα (338 π.Χ.), χάρη στην οποία εξασφάλισε τον έλεγχο της νότιας Ελλάδας. Η αναστήλωση πραγματοποιήθηκε με βάση τις μελέτες και χάρη στις δαπάνες του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, σε συνεργασία βέβαια με την Αρχαιολογική Υπηρεσία.

Μεταφορά κτιρίου στη Θεσσαλονίκη

Διατηρήσει τέμενος, που ανέγειραν οι Οθωμανοί πριν από έναν περίπου αιώνα για τις ανάγκες των πιστών στο πρώην στρατόπεδο Παιλίου Μελι, μετακινήθηκε κατά 25 μέτρα από την αρχή του θέσι πάνω σε σύστημα από ράγες που προσαρμόστηκαν στα μέλημά του. Το κτίριο μεταφέρθηκε καθώς εμποδίζει τα έργα διαπλάτυνσης της οδού Λαγκαδά. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 έχουν πραγματοποιηθεί με το σύστημα από αρκετές μεταφορές κτιρίων προκειμένου να διασωθούν.

Δuo νέου θησαυρού νομισμάτων

Δuo εξαιρετικοί θησαυροί προστέθηκαν πρόσφατα στις συλλογές του Νομισματικού Μουσείου. Ο ένας απ' αυτούς εντυπωσιάζει κυρίως λόγω του πλούθους των νομισμάτων που περιλαμβάνει (416 συνολικά, ελληνιστική-ρωμαϊκή περίοδος) ενώ τον δεύτερο συναποτελούν 31 βυζαντινά νομίσματα. «Άσπρα τραπεζά» συγκεκριμένα, που χρονολογούνται από τον 13ο αιώνα.

Μουσείο Εκμαγιών

Το Μουσείο Εκμαγιών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1928-1930 από τον καθηγητή Κ. Ρωμαιοί. Από το 1975 στεγάζεται στο Νέο Κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής και περιλαμβάνει δύο μεγάλες αίθουσες εκθεμάτων. Στη συλλογή του εντάσσονται περίπου 900 εκμαγία (αντίγραφα) αρχαίων ελληνικών έργων (γλυπτών, νομισμάτων, αγγείων κ.ά.), όπως, για παράδειγμα, του Κούρου του Σουσίου, του Ηνίου του Δελφών, της Ψωφόρου του Παρθενίου κ.ά. Οστόσο, εκτινθέντα και πρωτότυπα αρχαία αντικείμενα, που προέρχονται από πανεπιστημιακές ανασκαφές καθώς και από διάφορες δωρεές. Στο αμφιθέατρο του Μουσείου («Αίθουσα Κ. Ρωμαιοί») πραγματοποιούνται ομίλες και διαλέξεις αρχαιολογικού κυρίως ενδιαφέροντος, σε τακτά χρονικά διαστήματα. Διοργανώνονται εξόλου και ετήσιες για τους φοιτητές του Τμήματος αλλά και για σχολεία (κατόπι τηλεφωνικής συνεννόησης). Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η επανέκθεση της Αρχαϊκής Συλλογής Γλυπτών του Μουσείου και η έκθεση των αετωμάτων του ναού του Διός στην Ολυμπία στην «Αίθουσα Κ. Ρωμαιοί». Η γενική διεύθυνση του μουσείου αντίκει στην καθηγήτρια Θεοδώρα Στεφανιδίου-Τιβέριου και η γενική επιμέλεια στη δρ Εμμανουέλα Γούναρη. Ωρες λειτουργίας: Αίθουσα «Χρήστου Τσοπάνη», Δευτέρα-Πέμπτη, 9:00-14:30, Αίθουσα «Κωνσταντίνου Ρωμαιοί», Τρίτη-Τετάρτη-Παρασκευή, 9:00-14:30. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό, που μπορεί να απευθύνεται για πληροφορίες στο τηλέφωνο 2310-997210.

Ακουστική Ξεμάνηση στο Νομισματικό Μουσείο

Καθημερινά (εκτός Δευτέρας), από τις 8:30 το πρωί έως τις 3 το μεσημέρι, οι επισκέπτες του Νομισματικού Μουσείου μπορούν να μάθουν για την ιστορία, τις συλλογές και το μνημείο στο οποίο στεγάζεται με έναν πρωτότυπο –για τα ελληνικά τουλάχιστον δεδομένο– τρόπο: με ακουστική ξεμάνηση, που πραγματοποιείται χάρη στην ειδική συσκευή που μπορεί να παραλάβει κανείς δωρεάν στην είσοδο.

Εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου

Κυκλαδική Τέχνης

Την περίοδο από 13 Φεβρουαρίου έως τέλη Μαρτίου 2006 πραγματοποιήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Α... όπως Ακρόαση», για μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα ήταν ενταγμένο στο πλαίσιο της αμειλόνης έκθεσης του έργου του καλλιτέχνη, η οποία διοργανώθηκε από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης με αφορμή τον εορτασμό των 20 χρόνων λειτουργίας του.

Κέντρο ανάδειξης του υποβρύχιου αρχαιολογικού έργου

Μια ομάδα ανθρώπων ποικίλων επιστημονικών ιδιοτήτων (αρχαιολόγοι, συντηρητές, ιστορικοί της χαρτογραφίας, ειδικοί των γεω-επιστημών κ.λπ.) αποφάσισε την ίδρυση του Ελληνικού Κέντρου Υποβρύχιου Αρχαιολογίας Πύλου (ΕΛΚΥΑΠ), με κύριο στόχο την υποστήριξη του έργου της υποβρύχιας αρχαιολογίας και την προστασία και ανάδειξη των ενάλιων θησαυρών της χώρας μας.

Κέντρο Συντήρησης Πελοποννήσου

Σύμφωνα με απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου που ελήφθη μερικούς μήνες πριν, στο πρόσφατο της Τριπόλης Μερκούριου, σε κτίριο που δωρίσε ο Δήμος Τριπόλης και πρόκειται να διαμορφωθεί κατάλληλα, πρόκειται να στεγαστεί το Κέντρο Συντήρησης Πελοποννήσου.

Ένωση Φίλων Ακροπόλεως

Στη Γενική Συνέλευση των μελών της (22.3.2006) πραγματοποιήθηκε μικρή γιορτή για τη βράβευση των μαρμαροτεχνών των έργων Ακροπόλεως που συνταξιοδοτούνται, καθώς και του Προπαρασκευαστικού και Επαγγελματικού Σχολείου Καλών Τεχνών Πανόριου Τήνου. Για πληροφορίες, αγορά βιβλίων και πληρωμή συνδρομών της Ένωσης Φίλων Ακροπόλεως μπορείτε να απευθύνεστε στην κα Περεσφόνη Λιακατιά (Δευτέρα και Τετάρτη, 5-8 μ.μ.) στο τηλέφωνο 210-9240011.

Πολιτιστικές εξορμήσεις

Σε αυτές περιλαμβάνονται εκδρομές και εναρμονίσεις σε αρχαιολογικούς ή ιστορικούς ενδιαφέροντος χώρους και μουσεία, τις οποίες διοργανώνει –εντός και εκτός Αθηνών– το Μουσείο Κοσμημάτων Ηλία Λαζαούλη. Ανάμεσα τους σημειώνουμε την εναρμόνιση στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας (8.4.2006) και στις Μυκήνες (13.5.2006) αλλά και εκδρομή με ενδιαφέροντος εναρμόνιση στη Μύκονο και τη Δίλο (2-4.6.2006). Για πληροφορίες και καρταρίσεις θέσεων τηλ.: 210-9239260, e-mail: educational@lialaounis-jewelrymuseum.gr.

Βυζάντιο και πρώιμο Ισλάμ (Byzels)

Το πρώτο διεπιστημονικό σεμινάριο του προγράμματος «Βυζάντιο και πρώιμο Ισλάμ» πραγματοποιήθηκε από τις 6 έως τις 10 Φεβρουαρίου 2006 στα γραφεία της Ελληνικής Εταιρείας, η οποία έχει και την ευθύνη του συντονισμού του εν λόγω προγράμματος. Πρόκειται για πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν έξι οργανισμοί που εκπροσωπούν την ευρωπαϊκή περιοχή (Ελληνική Εταιρεία, Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Εφηρομομένης Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πολιτιστικό Έργαστήρι Ψηφιδιών, Ισραηλινή Διεύθυνση Αρχαιοτήτων, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Ιταλικό Έργαστήρι Συντήρησης Αλχημίας). Στόχος του είναι να αναδείξει την πρώιμη ισλαμική πολιτισμική κληρονομιά. Η περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση ειδικών στελεχών στον τομέα της κληρονομιάς από το Ισραήλ, την Κύπρο και την Παλαιστίνη, η ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας πάνω στη βυζαντινή και την πρώιμη κληρονομιά των περιοχών αυτών, όπως και η διάλογος σχετικά με θέματα κοινωνικής και πολιτιστικής «ευρω-ισλαμικής» συνεργασίας, αποτελούν το περιεχόμενο του προγράμματος αυτού που θα πραγματοποιηθεί με ορίζοντα τριετίας.

A.M.

Βιβλιογραφία βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχαιολογίας

Εν όψει του 21ου Διεθνούς Συνεδρίου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, που θα συνέλθει τον ερχόμενο Αύγουστο στο Λονδίνο, το Κέντρο Έρευνας της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης της Ακαδημίας Αθηνών προτίθεται να δημοσιεύσει την ελληνική παρουσία σε θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης των ετών 2001-2005. Η έκδοσή αυτή θα αποτελέσει τη συνέχεια ανάλογων βιβλιογραφιών των ετών 1991, 1996, 2001, που έχουν αναρτηθεί με την ευκαιρία των προηγούμενων συνεδρίων. Όσοι ενδιαφέρονται να συμβάλουν στην προσπάθεια αυτή, αποστέλλοντας κατάλογο με τα δημοσιεύματά τους της περιόδου 2001-2005, μπορούν να επικοινωνούν με την υπεύθυνη του προγράμματος κα Ιωάννα Μπίθα, τηλ.: 210-3664613, ηλεκτρονική διεύθυνση: <ibitha@academyofathens.gr>.

Σε βιβλιοπωλείο τα προϊόντα του ΟΠΕΠ

Στο βιβλιοπωλείο «Παπασωτηρίου» θα μπορεί στο εξής να προμηθεύεται κανείς προϊόντα του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πο-

λιτισμού, και όχι μόνο σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Είναι η πρώτη φορά που ο ΟΠΕΠ προωθεί κατ' αυτόν τον τρόπο τα προϊόντα του (σελιδοδείκτες, παιχνίδια, ημερολόγια κ.λπ.), εξαιρώντας ωστόσο τα βιβλία.

Περιβαλλοντικό τρένο Νέστου

Τον περασμένο Σεπτέμβριο δοκιμαστικό έγινε για πρώτη φορά το «Περιβαλλοντικό Τρένο του Νέστου», με πρωτοβουλία της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Οι επιβάτες του έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν μια συναρπαστική διαδρομή δίπλα στο ποτάμι και μέσα στο δάσος, σε μια περιοχή όπου ζουν πολλά και σπάνια είδη πουλιών. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με την κα Μαρία Φούντου, τηλ.: 210-3225245 (εσωτ. 4).

Μια πρωτοβουλία του Μουσείου Μπενάκη

Πολύ θετική η κίνηση του Μουσείου να αποστέλλει σε ηλεκτρονική μορφή στο εξής τις προσκλήσεις και το ενημερωτικό υλικό των εκδηλώσεων που οργανώνει κάθε μήνα, προκειμένου να περιοριστούν τα έξοδα παραγωγής και αποστολής τους αλλά και η άσκητη κατανώληση χαρτί.

«Light» από τη Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σε συνεργασία με τέσσερις ακόμη ευρωπαϊκές Βιβλιοθήκες (Λισαβόνας, Μπολόνια, Ροσλινδε, Βέκες), η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας εγκαινιάσε στις αρχές του φθινοπώρου την εφαρμογή «Light». Πρόκειται για ένα πρότυπο πρόγραμμα που ως κύριο στόχο έχει τη βελτίωση της ηλεκτρονικής πρόσβασης του κοινού στις πηγές της πολιτιστικής κληρονομιάς. Κεντρικό στοιχείο του προγράμματος είναι η ανάπτυξη του ψηφιακού χάρτη της πόλης της Βέροιας, ο οποίος σε παραβόλη χρησιμεύει πληροφορίες για μνημεία και αξιοθέατα, καθώς και πλήρη οδηγό «Ενημερωτικού, πολιτιστικού και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων κ.λπ.». Ο ερχομίστος αυτός οδηγός θα βοηθήσει, πιστεύουμε, τους με επισκέπτες να γνωρίσουν ενώ τους ίδιους τους κατοίκους να επανεκτιμήσουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Για πληροφορίες και συνεχή ενημέρωσή μπορείτε να επισκεφτείτε τον δικτυακό τόπο <<http://www.libver.gr/light>>.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Εκθέσεις για τον Ντα Βίντσι

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον παρατηρείται φέτος για το επιστημονικό κυρίως έργο μιας προσωπικότητας που υπήρξε αυτό που κάποιοι ονομάζουν «επιταμή του αναγεννησιακού ανθρώπου». Απόδειξη οι σχετικές εκθέσεις που διοργανώνονται. Η πρώτη, «Leonardo da Vinci, ο Εφευρέτης και Επιστήμονας», πραγματοποιείται στην Πάτρα (Εκθεσιακό Κέντρο Λαδοπούλου, έως τις 2 Απριλίου 2006) και οι υπόλοιπες δύο στην Αθήνα: «Λεονάρδο, η Μεγαλοφυΐα» (Κτίριο 5 του Πολιτιστικού Κέντρου «Ελληνικός Κόσμος» στην οδό Πειραιώς) και «Λεονάρδο τιν Βίντσι, Μυστικά της δημιουργίας του στην τέχνη και στην επιστήμη. Από το Μουσείο του Βίντσι στο Μέγαρο Μουσικής» (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Μερσάν Πλιν). Μάλιστα η έκθεση «Λεονάρδο, η Μεγαλοφυΐα» έχει διαδραστικό χαρακτήρα, δίνεται δηλαδή η δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει, ανιχνώνοντας και θέτοντας έτσι σε λειτουργία το αντίγραφο των μηχανών που κατασκεύασε ο μεγάλος εφευρέτης.

Μαϊστορες

Η περιοδική έκθεση με αυτόν τον τίτλο εγκαινιάστηκε στο τέλη Φεβρουαρίου 2006 στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο και θα είναι ανοικτή για το κοινό έως τις 26 Απριλίου 2006, αποτίοντας φέρο τιμή σε δύο πρωτοπόρους της συντήρησης έργων τέχνης στην Ελλάδα: τον Φωτή Ζαχαρίου (1909-2001) και τον Αντώνη Γκλινο

(1936-1998). Στόχος πάντως της έκθεσης είναι να παρουσιάσει «τους δυο μαιώτρους όχι μόνο ως ανθρώπους και συντηρητές αλλά και ως καλλιτέχνες, καθώς και οι δυο υπηρέτησαν για χρόνια την τέχνη της ζωγραφικής».

Η ιστορικότητα της Εικόνας και ο Χρόνος

Με αυτόν τον τίτλο διοργανώνεται στην Αθήνα, από τις 17 Μαρτίου έως τις 2 Απριλίου 2006, μια εκαισθητική έκθεση η οποία χάρη με εξίσου ιδιαίτερη ιστορία και παρουσία στη ζωή της πόλης. Για 2 εβδομάδες, το Λοτρώ των Αέρηνων θα ανοίξει τις πόρτες του σε νέους δημιουργούς, εκαισθητικούς και κινηματογραφιστές, ώστε να διηγηθούν με αυτό ως φόντο, ιστορίες για την Εικόνα και τη διαδρομή της μέσα στο Χρόνο. Η έκθεση λειτουργεί όλες τις ημέρες της εβδομάδας (εκτός Τρίτης) από τις 9 το πρωί έως τις 8 το βράδυ. Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ. 210-3223368.

Από το Βυζάντιο στη σύγχρονη Ελλάδα. Η ελληνική τέχνη σε αντίθετες συνθήκες, 1453-1830

Η έκθεση με αριστουργήματα της ελληνικής τέχνης από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη, που παρουσιάζεται στο Ωνάσειο Πολιτιστικό Κέντρο της Νέας Υόρκης (15.12.2005-6.5.2006), είναι αφιερωμένη στην περίοδο που εκτείνεται χρονικά από την άλωση της Κωνσταντινούπολης έως το 1830. Εκτίθενται πάνω από 140 αντικείμενα των μεταβυζαντινών συλλογών του Μουσείου Μπενάκη, τα οποία είναι αντιπροσωπευτικά όλων των τομέων της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας (εικόνες, πίνακες ζωγραφικής, εμβολογυπτιακής και αργυροχώρας, κεντήματα, παραδοσιακές φορεσιές, κοσμήματα, χάρτες, άλλα κ.ά.). Οι διοργανωτές της έκθεσης, το Μουσείο Μπενάκη και το Ωνάσειο Ίδρυμα, έθεσαν ως πρωταρχικό στόχο της συνεργασίας τους να αναδείξουν το υψηλό πολιτιστικό επίπεδο του ελληνικού κόσμου σε μια εποχή που δεν ήταν καθόλου ευνοϊκή για την άνθηση του πολιτισμού.

Αργυρώ Μαυραζούμη

Εικόνες από την ορθόδοξη Αλβανία στη Θεσσαλονίκη

Για τα μέσα περίπου Μαρτίου 2006 προγραμματίζεται τα εγκαίνια μιας μοναδικής έκθεσης στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης. Για πρώτη φορά παρουσιάζονται στην Ελλάδα εικόνες από ορθόδοξες κοινότητες της Αλβανίας, οι οποίες χρονολογούνται για την περίοδο από τον 14ο έως τον 19ο αιώνα και προέρχονται από τη συλλογή του Εθνικού Μουσείου Μεσαιωνικής Τέχνης της Κορυτσάς. Συνθέτοντας ένα πανόραμα της θρησκευτικής ζωγραφικής που αναπτύχθηκε στις ορθόδοξες κοινότητες της γειτονικής χώρας τους έξι αιώνες, αντιπροσωπεύουν ποικίλες καλλιτεχνικές τάσεις: την τέχνη της εποχής των Παλαιολόγων (14ος αιώνας), του εραρχισμού της Καστοριάς (15ος αιώνας), των ζωγράφων της Κρίτης (16ος αιώνας) και των ζωγράφων από χωριά της Ηπείρου και της Μακεδονίας (17ος αιώνας), την τάση επιστροφής στα παλαιολογικά πρότυπα που καλλιεργήθηκε κυρίως στα μοναστήρια του Αγίου Όρους (18ος αιώνας), αλλά και τις επιδράσεις από τη δυτικοευρωπαϊκή τέχνη μέσα από την ευρεία κυκλοφορία χαρακτηριστικών. Η έκθεση αποτελεί τον επιλογό ενός πενταετούς προγράμματος συνεργασίας του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων με το Εθνικό Μουσείο Μεσαιωνικής Τέχνης της Κορυτσάς, με στόχο την πιλοτική χαρακτηριστική συντήρηση 88 εικόνων του Μουσείου Κορυτσάς στα εργαστήρια του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, την επιμόρφωση των συντηρητών του αλβανικού μουσείου και την οργάνωση έκθεσης των συντηρημένων εικόνων.

Ταξίδι στις ράγες του χρόνου

«Οι απειροπόροι της κεντρικής Ελλάδας (1869-1969)» ήταν ο υπότιτλος της ενδιαφέρουσας αυτής έκθεσης που διοργανώθηκε το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης (13.1.2006-12.2.2006). Πρόκειται για την ανακρίβεια για το 2006 έκθεση της ετήσιας «Συλλογής-Συλλέκτης» του Μουσείου, στο πλαίσιο της οποίας θα παρουσιάζονται συλλογές ιδιωτών ή ιδρυμάτων, στο σύνολό τους ή τμηματικά, με βασικό στόχο να εξοικειωθεί το κοινό με την έννοια της διαδικασίας της

«συλλογής». Η εν λόγω έκθεση βασίστηκε σε υλικό του Μουσείου Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμπερίης» του Δήμου Καλαμαριάς.

Έκθεση έργων αιθιοπικής λαϊκής τέχνης στο κτίριο «Κωστής Παλαμάς»

Στο πλαίσιο των πολιτισμικών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου Αθηνών διοργανώθηκε έκθεση έργων ζωγραφικής και χειροτεχνίας αιθιοπικής λαϊκής τέχνης –Δωρεά της αείμνηστης Ακαδημαϊκής Εξάρτου– στο κτίριο «Κωστής Παλαμάς» (28.11.2005-31.1.2006). Οι εικόνες ζωγραφικοί πίνακες που περιλήφθηκαν στην έκθεση χωρίστηκαν σε ομάδες θρησκευτική, ιστορική και ηθωγραφική περιεχομένου.

Τα περισσότερα από τα έργα ανήκαν στο δεύτερο τέταρτο του εικοστού αιώνα και συναρτούνται εκλεκτικές επιδράσεις κυρίως από το κοπτικό ιδίωμα, τη βυζαντινή και τη δυτικοευρωπαϊκή τέχνη. Ο αντιρραλιστικός χαρακτήρας της λαϊκής τέχνης ήταν εμφανής και στα έργα της συγκεκριμένης συλλογής, αφού χωρίς τη βοήθεια της σκιαγραφίας και της προοπτικής ο χώρος οργανώνεται καθ' ύψος ή σε επάλληλες ζώνες, διαριζόμενες κάποτε σε διάχωρα, ενώ φωτεινά, πλακάκια χρώματα και τονισμένα περιγράμματα σχεδιάζουν φιγούρες και αντικείμενα.

Από τα θρησκευτικά έργα ξεχωρίζουν η νιορτή των Θεοφανών, η Πενταγία με το βράχος στον ύπνο της Οδηγήτριας –σύμφωνα με το οικονομολογικό σχήμα της Παρθένου της ρωμαιοβίαις βασιλικής της Santa Maria Maggiore–, και ο Άγιος Γεώργιος, ο πιο αγαπητός άγιος στην Αιθιοπία, τη στιγμή που εξολοθρεύει το δράκοντα. Οι ιστορικές συνθέσεις, αφηγηματικές και δραματοποιημένες, περιέλαβαν –μεταξύ άλλων– το δημοφιλέστερο θέμα της μάχης της Άντουα (1896), που σήμανε το τέλος της ιταλικής επιδρομής και τη δημόσια αναγόρευση του κράτους. Εξέχουσα θέση κατείχε επίσης η βιβλική αφήγηση της βασιλείας του Σαββά, με τις ιδιαίτερες πολιτικές συνδηλώσεις της: η συγγενική σχέση των εκάστοτε βασιλιάδων με τη σολομώνεια δυναστεία νομοιοποίησε την πολιτική και τη θρησκευτική τους παντοδυναμία. Το ηθωγραφικό στοιχείο αναπτύχθηκε σε ειδικές με υπαίθριες αγορές, λιτανείες και αγροτικές εργασίες, που αποδίδουν μια σφαιρική πραγματικότητα, κατάλληλη για τον λαϊκό συναρπαστισμό, αλλά και πλούσια σε εθνογραφικές λεπτομέρειες. Η συλλογή περιελάμβανε ακόμη κάποια αντικείμενα θρησκευτικής λατρείας, χρηστικά αντικείμενα και μερικά κοσμήματα. Για την έκθεση έχει εκδοθεί μικρό κατάλογο, με φωτογραφίες των έργων και σχετικά λήμματα.

Κ. Δρακοπούλου, Ν. Παυλικιάκη

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Εμπόριο στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο

«Εμπόριο: Διακίνηση και ανταλλαγή αγαθών, ιδεών και τεχνολογίας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο» είναι ο πλήρης τίτλος του 5ου διεθνούς συνεδρίου που οργανώνει ο Σύλλογος για τη Μελέτη και τη Διάδοση της Ελληνικής Ιστορίας τον ερχόμενο Μάιο (19-21.5.2006). Οι εργασίες του Συνεδρίου θα πραγματοποιηθούν στο Ohlstađ της Βαυαρίας, με τη συμμετοχή βέβαια και ελληνών επιστημόνων, καλύπτοντας την περίοδο από την προϊστορική μέχρι την αρχαϊκή εποχή. Για πληροφορίες, τηλ.: 0881-4805, e-mail: Pkyriat@aol.com.

Συνεδρία της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής

Σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ιταλίας, η Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή της Αθήνας διοργανώνει στην Πάτρα, πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης για το τρέχον έτος, διεθνές συνέδριο (23-24 Μαρτίου 2006) με θέμα: «Πάτρα, αποικία του Αυγούστου, και ο εκρωμαϊσμός της επαρχίας της Αχαιΐας». Εκτός αυτού διοργανώνεται ένα ακόμη διεθνές συνέδριο (25-27 Μαΐου 2006), στην Αθήνα αυτή τη φορά, με θέμα «Η Αθήνα και η Δύση», αλλά και διεθνές εραρχτήριο που φέρει τον τίτλο «Η ανατολή της πόλης. Η ανατολή των εικόνων» (3 Μαΐου 2006).

Τα οπτικοακουστικά μέσα στα Μουσεία

Το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με έδρα τη Μυτιλήνη, σε συνεργασία με τη Διεθνή Επιτροπή για τα οπτικοακουστικά μέσα και τις νέες τεχνολογίες εικόνας και ήχου στα Μουσεία (Comité International pour l'Audiovisuel et les Nouvelles Technologies de l'Image et du Son, AVICOM) του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (International Council of Museums, ICOM) και την ελληνική επιτροπή του ICOM, διοργανώνει διεθνές συνέδριο με θέμα «Τα οπτικοακουστικά μέσα ως πολιτιστική κληρονομιά και η χρήση τους στα μουσεία». Το συνέδριο, που αποτελεί την τρίτη διοργάνωση του συνεδρίου Μουσειολογίας του Τμήματος και την έκτη συνάντηση της Διεθνούς επιτροπής AVICOM, ενώ τελεί υπό την αιγίδα της Γενικής Διεύθυνσης Τηλεόρασης της ΕΡΤ, θα πραγματοποιηθεί από τις 5 έως τις 8 Ιουνίου 2006 στη Μυτιλήνη. Παρουσίαση της θεματικής και των σκοπών του συνεδρίου στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <<http://www.aegean.gr/culturaltec/museum/2006/default.htm>>. Κατερίνα Χαρατζοπούλου

Γ' Διεθνές Σιφναϊκό Συμπόσιο

Για τις 29 Ιουνίου-2 Ιουλίου 2006 έχει προγραμματιστεί το Γ' Διεθνές Σιφναϊκό Συμπόσιο, που επαναλαμβάνεται κάθε τέσσερα χρόνια στη Σίφνο και περιλαμβάνει πέντε συνολικά θεματικές ενότητες: Αρχαίοι χρόνοι, Βυζάντιο, Φραγκοκρατία-Τουρκοκρατία-Νεότεροι χρόνοι, Αρχιτεκτονική, Λογογραφία. Για πληροφορίες, τηλ.: 210-8940662.

Τέχνες και επιστήμες στην ελληνική φιλοσοφική παράδοση

Πρόκειται για τον τίτλο του 17ου Διεθνούς Συμποσίου του Ολυμπιακού Κέντρου για τη Φιλοσοφία και τον Πολιτισμό, το οποίο θα πραγματοποιηθεί στην αρχαία Ολυμπία από τις 30 Ιουλίου έως τις 4 Αυγούστου 2006. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη θεματολογία και τη διεξαγωγή του συνεδρίου, τηλ.: 210-8029313, ηλεκτρονική διεύθυνση: <lbargel@cc.uoa.gr>.

Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδας 2003-2005

Η δεύτερη στη σειρά Συνάντηση για το αρχαιολογικό έργο στη Θεσσαλία και την Κεντρική Ελλάδα πραγματοποιήθηκε στις 16-19 Μαρτίου 2006, στο κτίριο Αλέξανδρος Δελμούζος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καλύπτοντας τη χρονική περίοδο από την προϊστορική εποχή ως τις μέρες μας. Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ./fax: 24210-74874.

Πολιτιστική κληρονομιά και Γ' ΚΠΣ

«Πολιτιστική κληρονομιά και Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η προφορά της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας στην Κοινωνία των Πολιτών είναι ο πλήρης τίτλος συνεδρίου που διοργανώθηκε από το Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων στη Θεσσαλονίκη στις 2-4.12.2005. Στόχος του ήταν να προβάλει στο ευρύ κοινό το έργο που συντελέστηκε τα τελευταία χρόνια από τις Εφορείες Αρχαιοτήτων και τα μουσεία χάρη στη χρηματοδότηση από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ανασκαφές, αναστηλώσεις, αναδείξεις αρχαιοτήτων κ.λπ.).»

Ημερίδα για την τουρκική λογοτεχνία

Στις 21 Ιανουαρίου 2006 διοργανώθηκε από την Εταιρεία Μελέτης της Καθ' Ημέραν Ανατολής η 2η ημερίδα τουρκικής λογοτεχνίας με τίτλο «Τούρκοι λογοτέχνες μιλούν για τους Ρωμειούς».

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Κύκλος διαλέξεων για το μάρμαρο

«Σμιλεύοντας το μάρμαρο» είναι ο ακριβής τίτλος του κύκλου διαλέξεων που διοργανώνει ο Σύλλογος Φίλων του Βυζαντινού και Χρι-

στιανικού Μουσείου (Ιανουάριος-Μάιος 2006). Ανάμεσα στους ομιλητές, η αρχιτέκτων-μουσειολόγος Ελένη Κατσονίκα-Στεφανού, που θα μιλήσει για το σχεδιασμό για την επανέκθεση των γλυπτών στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (12 Απριλίου). Επίσης, ο συντηρητής αρχαιοτήτων Δημήτρης Σελάνης και ο γλύπτης Δημήτρης Σιώτας θα παρουσιάσουν το θέμα «Από το πάλαι στο νέον: η αποκατάσταση, συντήρηση και τοποθέτηση της συλλογής γλυπτών στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο» (17 Μαΐου). Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ.: 210 7294926.

Το μάρμαρο στη νεοελληνική λαϊκή λατρεία

Το μάρμαρο ως αρχαίο κατάλοιπο που επηρέασε την καθημερινή ζωή, τις δεξιότητες και τις θρησκευτικές αντιλήψεις των ανθρώπων τον 19ο και τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα, και όχι ως κατασκευαστικό υλικό, ήταν το αντικείμενο που παρουσιάσε στην ομιλία της με θέμα «Τα μάρμαρα στη νεοελληνική λατρεία» η Κατερίνα Πολυμέρου-Καμνήνη (Βυζαντινό Μουσείο, 22.2.2006). Η ομιλήτρια με «όπλο» το αρχαίο μάρμαρο προσπάθησε να καταδείξει τη συνέχεια ανάμεσα στον αρχαίο και τον νεοελληνικό πολιτισμό.

Διπλωματία και πολιτική στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες

Οι νίκες στους Ολυμπιακούς Αγώνες κατά την αρχαιότητα δεν προσέδιδαν μόνο κύρος αλλά και πολιτική δύναμη. Αυτό ήταν το συμπέρασμα στο οποίο οδηγήθηκε ο αναπληρωτής καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Πάνος Βολαβάνης, κατά την ομιλία του με θέμα «Διπλωματία και Πολιτική στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες» (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 14.2.2006). Ακολουθώντας την ιστορική διαδρομή των αγώνων από το 776 π.Χ., ο ομιλητής επέστρεψε το ενδιαφέρον στο πιο γεγονός ότι οι αθλητές στην αρχαιότητα ήταν φορείς των ιδεολογιών των πόλεων-κρατών που εκπροσωπούσαν στους αγώνες. Αυτός ήταν και ο λόγος για τη προσπάθεια εξαγοράς αθλητών-φαβορί από τις αντίπαλες ομάδες ήταν συχνό φαινόμενο.

Πολιτικές χρήσεις των ιστορικών μαρτυριών

Γλαφυρή ήταν η παράθεση πλήθους παραδειγμάτων που καταδεικνύουν με σαφήνεια το πώς οι εκάστοτε πολιτικές εξουσίες αντλούν «υλικό» από την ιστορία του τόπου τους, ώστε να ενισχύσουν τη δύναμή τους. Πρόκειται για πανάρχαια τακτική των εκπροσώπων της πολιτικής, την οποία φώτισε με πλούσια επιχειρηματολογία στην ομιλία του με θέμα «Πολιτικές χρήσεις των ιστορικών μαρτυριών» ο Ι. Κοιμυπουρλής στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών στις 21.2.2006.

Οθωμανικές επιτύμβιες επιγραφές

Στις 23.1.2006 ο Γεώργιος Κ. Λακιάτσουλος (υποψήφιος διδάκτορας Οθωμανικής Ιστορίας, Royal Holloway University of London) συμμετείχε στη σειρά διαλέξεων της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Σπουδών Μέσης Ανατολής, στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, με ανακωκωτικό που είχε τίτλο: «Η εξέλιξη των οθωμανικών επιτύμβιων επιγραφών - μελέτη διεγερμένων του ελλαδικού χώρου». Κάνοντας μία σύντομη ιστορική αναδρομή στα ταρκαί έθιμα των Τούρκων πριν και αμέσως αργότερα στο Ισλάμ, ο ομιλητής έδωσε ιδιαίτερο βάρος στην εξέλιξη των οθωμανικών επιγραφών επιτύμβιων σπληνών. Ακολούθησε ανάλυση των κειμένων των επιγραφών και των καλλιτεχνικών τους ρυθμών, ενώ προτάθηκε τύπος κριτικής εκδόσεως τους. Τέλος, αναφορές έγιναν στις οθωμανικές επιγραφές της Ελλάδας, από όπου εξήχθησαν ιστορικά συμπεράσματα. Η ομιλία πλαισιώθηκε με πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Αριστοτέλης Σκαελλάρου

Αστρονομικά στοιχεία στα επιχρυσία κείμενα των αρχαίων Αιγυπτίων

Πρόκειται για το θέμα διαλέξεων που έδωσε η αρχαιολογία-αιγυπτιολογία Αμόντα-Αλική Μαραβέλια στις 19.12.2005 στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Με βάση τα επιχρυσία κείμενα των Αιγυπτίων η ομιλήτρια παρουσίασε και ανέδειξε με λεπτομέρεια όλα εκείνα τα στοιχεία που εκπορεύονται από την αστρονομία, αλλά κυρίως συν-

δένονται με τη θρησκειά του αιγυπτιακού κόσμου και τις μεταφυσικές του αντιλήψεις.

A.M.

Ο Wilhelm Dörpfeld και η Ακρόπολη

Στο πλαίσιο σειράς διαλέξεων αφιερωμένων στους Έλληνες και Έξω-επιστήμονες που δούλεψαν για την Ακρόπολη πραγματοποιήθηκε η ομιλία του αρχιτέκτονα Μανολή Κορρέ για τον Wilhelm Dörpfeld, στις 14.12.2005 στο Κέντρο Μελετών Ακρόπολης. Ο ομιλητής αναφέρθηκε στην επιστημονική διαδρομή του γερμανού αρχιτέκτονα και αρχαιολόγου, παρουσίασε το οδοπορικό του στην Ελλάδα και επισημάνει το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του για τις αρχαιότητες της κλασικής Αθήνας, όπως και για την αρχαία τέχνη. Ο ομιλητής σημείωσε ότι η συμβολή του γερμανού επιστήμονα στις ανασκαφές του Ιερού Βρόχου ήταν καθοριστική. Μάλιστα, η νοτιοδυτική πλευρά του Λόφου του Αρείου Παρθίου, στην οδό «Στενωπόδι-Κολλιούτι», με σπία και ιερά κατά μήκος της, η οποία ήρθε στο φως υπό την επίβλεψη του Dörpfeld τον 19ο αιώνα—στο πλαίσιο των ερευνών του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου— φέρει μέχρι και σήμερα το όνομά του.

A.M.

Το μυκηναϊκό ιερατείο

«Το μυκηναϊκό ιερατείο μέσα από τις πινακίδες της Γραμμικής Β γραφής» ήταν ο τίτλος διάλεξης του αρχαιολόγου Χρήστου Μπουλούκη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στις 5 Δεκεμβρίου 2005. Ο ομιλητής εστίασε στο γεγονός ότι, ενώ οι εικονιστικές παραστάσεις μάς φερνάνουν κυρίως τα αμιγώς θρησκευτικά καθήκοντα του μυκηναϊκού ιερατείου, οι πινακίδες της Γραμμικής Β μάς κάνουν γνωστή μια άλλη πλευρά του, τη δραστηρία δηλαδή εμπλοκή του σε οικονομικό-παρωγικές δραστηριότητες και στα περιουσιακά του στοιχεία.

Κλασικισμός και Αντίσταση στη Μεσόγειο

«Κλασικισμός και Αντίσταση στη Μεσόγειο» (Classicism and Resistance) ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε η ιστορικός και καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Delaware, Νίνα Μ. Αθανασάκου-Kallmyer, στις 22.11.2005 στη Γεννάδεια Βιβλιοθήκη. Η ομιλήτρια επικέντρωσε το ενδιαφέρον της στην ανδρεία των ομοιοτήτων και των διαφορών ανάμεσα στα αρχαιοελληνικά έργα και τα έργα της εποχής της κλασικισμού στις ευρωπαϊκές χώρες. Η έντονη αναστασιακή δραστηριότητα των χρόνων που συνδυάστηκαν με τον αγώνα των Ελλήνων για την εθνική παλιγγενεσία, σύμφωνα με όσα σημείωσε η ιστορικός στην ομιλία της, επηρέασε καθοριστικά όχι μόνο την τέχνη που παράγονται, αλλά και την πολιτική, όπως και την ιστοριογραφία. Επίσης ο έντονος ανταγωνισμός ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής να οικειοποιηθούν την αρχαιοελληνική τέχνη και να αντλήσουν κέρδος από αυτή είχε μετατρέψει για πολλές δεκαετίες την Ελλάδα σε κοσμοπολιτικό προορισμό. Με το συμπέρασμα ότι η νεοελληνική τέχνη είναι η σύνθεση επιρροών από τον κλασικισμό, τα βυζαντινά χρόνια και από το ελληνικό φολκλόρ ολοκλήρωσε η ομιλήτρια τη διάλεξή της.

A.M.

Η χρυσή τομή

Με θέμα «Η χρυσή τομή στον Όμηρο» έδωσε διάλεξη ο μουσικολόγος και ερευνητής Γιώργος Λυκούρας, στις 8.11.2005 στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων. Ο ομιλητής ανέλυσε τα μουσικά στοιχεία που εντόπισε στα ομηρικά κείμενα με τη βοήθεια των μαθηματικών. Όπως ανέφερε μάλιστα, η ανακάλυψη της ομαφικής γεωγραφικής ιδιότητας των Δελφών τον οδήγησε στην αποκάλυψη όχι μόνο της δομής αλλά και του σχεδίου των επών, γεγονός που, κατά τη γνώμη του, επιλύει αρκετά μακροχρόνια ομηρικά προβλήματα. Η Πνευματική εταιρεία «Ομήριους» έχει εκδώσει σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων τη νέα θεωρία του, με τίτλο «Όμηρου Ομηρικά: μαθηματικά σημεία και η χρυσή τομή στα ομηρικά έπη».

A.M.

Η πρωτεύουσα της Ατλαντίδας

Στο ερώτημα αν «Ήταν η πρωτεύουσα της Ατλαντίδας ένα γιγαντιο-πολιτικό έργο» επιχειρήσει να δώσει απάντηση ο Στ. Παπαμαρινόπουλος στην ομιλία του στις 20.10.2005, στο 2ο Διεθνές Συνέδριο για την Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία. Με αφετηρία το αίσια ότι ο μύθος δεν είναι ταύτοσημος με τη φαντασία, αλλά αντίθετως εμπέ-

ρείχει και πραγματικά στοιχεία, υποστήριξε ότι η Ατλαντίδα είναι δημιούργημα τόσο της φαντασίας όσο και της φύσης. Με αναφορές σε κείμενα του Πλάτωνα και του Ελλάνικου, σχετικά με την ύπαρξη κρατήρων μέσα στη θάλασσα, οι οποίοι δημιουργήθηκαν από την πρόσκρηση κομήτων και άλλων αστεροειδών, ο ομιλητής παρατήρησε ότι μπορεί να είναι δύσκολο να πει κανείς με σιγουριά ποια είναι τα πραγματικά στοιχεία του μύθου της Ατλαντίδας, ωστόσο υπάρχει μεγάλο ποσοστό αλήθειας και πραγματικό στο μύθο.

A.M.

BIBLIA

Γέυση μιας προϊστορικής ελιάς

Γιάννης Σακελλαράκης

εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 2005

Αφηγήσεις με θεματικό δέμα την πολύχρονη ανασκαφική δραστηριότητα του γνωστού αρχαιολόγου. Πρωταγωνιστές τους αφηρούς αλλά και επώνιμους χαρακτήρες, άγνωστες πτυχές και λεπτομέρειες των ανασκαφών που επηρέασαν τον τρόπο σκέψης και τη ζωή του συγγραφέα.

Η εικονογραφημένη ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας

του Κέιμπριτζ

Πολ Κάρτλετζ

εκδ. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα 2005

Με πλούσια εγχώρια εικονογράφηση και κείμενα ενέντα ειδημόνων από τη Μεγάλη Βρετανία και την Αμερική, η έκδοση αυτή επιχειρεί να προσφέρει στον αναγνώστη μια γλαφυρή αφήγηση του αρχαιοελληνικού κλασικού κόσμου, ξεκινώντας από τα καλύτερα προς τα ανώτερα στρώματα στην πυραμίδα των πληθυσμών που ζήσαν στην Ελλάδα του 5ου αιώνα π.Χ. Η επιστημονική ομάδα του Πολ Κάρτλετζ, καθηγητή της Ελληνικής Ιστορίας στο Τμήμα Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ, εξετάζει τον κλασικό ελληνικό πολιτισμό με αφετηρία τον εργάτη, τον αγρότη, το στρατιώτη, τη γυναίκα και το δούλο της εποχής, για να καταλήξει στον Αισχύλο, τον Αλκιβιάδη, το Σωκράτη, και χρησιμοποιεί πάνω από 300 εικόνες και χάρτες, ώστε το αποτέλεσμα να είναι και τεκμηριωμένο αλλά ταυτόχρονα ελκυστικό. Η μετάφραση είναι της Βίκυς Κυριαζή και η επιμέλεια του Θεόδωρου Μουσιάδη.

A.M.

Ο «Θησαυρός της Κέρου». Μύθος ή πραγματικότητα;

Πέγκυ Ν.Σ.Παπακοπούλου

εκδ. Ίβριμα Ν.Π. Γουλανδρή-Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, J.P. Getty Museum, Cycladic Art Foundation, Αθήνα 2005

Μια αξιόλογη επιστημονική έκδοση, που απευθύνεται κυρίως σε ειδικούς αλλά και σε ενημερωμένους όσον αφορά τα αρχαιολογικά θέματα αναγνώστες. Η συγγραφέας κινείται γύρω από έναν βασικό άξονα: τον περίφημο «Θησαυρό της Κέρου», αποτελούμενο από πλήθος ειδωλίων της πρωτοκυκλαδικής εποχής, τα οποία εμφανίστηκαν στη διεθνή αγορά αρχαιοπωτών στα μέσα του προηγούμενου αιώνα. Πρόκειται για τη γνωστή υπόθεση αρχαιοκαπιλισμού που απασχολεί τη διεθνή αρχαιολογική κοινότητα, χωρίς να έχει ακόμα πλήρως διερευνηθεί. Στο βιβλίο γίνεται προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις όσον αφορά τα ερωτήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν γύρω από το αυθεντικό αυτό σύνολο αλλά και το ίδιο το ηθικό της Κέρου, το ρόλο του στην αρχαιότητα και τις σχέσεις του με τα υπόλοιπα κυκλαδικά νησιά.

600 «γραμμένες πέτρες»

Στέλιος Παπανικολάου

εκδ. «Ελλά», Λάρισα 2005

Δίγλωσση έκδοση (ελληνική-αγγλική), με τις έρευνες και τις απόψεις του συγγραφέα σχετικά με βρογχολογιστήματα που έχει εντοπίσει στο νομό Λάρισας και πιστεύει ότι ανήκουν στην προϊστορική εποχή.

Αριστογράμματα αρχαίας ελληνικής γλυπτικής Φωτεινή Ζαφειροπούλου

εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2005

Λεύκωμα με ασπρόμαυρες φωτογραφίες καλλιτεχνικού κυρίως ενδιαφέροντος του Ηλία Ηλιάδη και του Σωκράτη Μαυρομμάτη, πρόλογος του Στέλιου Λυδάκη και σύντομα κείμενα που περιγράφουν και σχολιάζουν γνωστά έργα από μουσεία της Ελλάδας, της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών. Βασικό στόχο της έκδοσης αποτελεί η ανάδειξη του «κάλλους» της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής, μέσω όμως μιας διαφορετικής εικονογραφικής προσέγγισης, επιλεκτικής, που οδηγεί το βλέμμα του θεατή μακριά από το σύνολο, στις λεπτομέρειες.

Ελληνική και ρωμαϊκή γλυπτική από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη επιμ. Σταύρος Βλίζος

εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2005

Το βιβλίο αναφέρεται στα γλυπτά της συλλογής του Μουσείου Μπενάκη από τη νεολιθική εποχή έως τη ρωμαϊκή περίοδο. Τα γλυπτά παρουσιάζονται με χρονολογική σειρά και συνοδεύονται από καταπονητικά κείμενα με σημαντικά συγκρητικά στοιχεία. Τη φωτογράφιση έκανε ο Στέλιος Σκοπελίτης.

A.M.

Η ιερή γραφή των Ελλήνων Νικόλαος Λίτσας

εκδ. Εστιαπρον, Αθήνα 2005

Στο νέο του αυτό πόνημα ο συγγραφέας εξετάζει τη γέννηση του αλφάβητου. Χρησιμοποιώντας και πάλι την αφήγηση μιας περιπέτειας ως εφευρέτη, αυτή τη φορά στην επικίνδυνη λιμνική έρμη, φέρνει μπροστά στα μάτια μας ένα πλήρη αλφάβητα έξιων βρεθεί και, συγκρίνοντάς τα, αποδεικνύει την κοινή πελαγονική τους προέλευση. Ένα βιβλίο που μας μαθαίνει πολλά, τόσο σε επιστημονικό όσο και σε λαογραφικό επίπεδο, για τη γραφή αλλά και για τη ζωή στην έρμη.

Ιστορία της τεχνολογίας και των αυτομάτων Δ. Καλλιγερόπουλος, Σ. Βασιλειάδου

εκδ. Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 2005

Διαδραστικό, ευχάριστο, ευρύ ως προς το περιεχόμενό του, γραμμένο σε απλό ύφος, αν και επιστημονικό, το βιβλίο αυτό πραγματεύεται την ιστορία της τεχνολογίας και αναλύει τον τρόπο λειτουργίας των τεχνολογικών επιτευγμάτων ανά τους αιώνες. Στη συνοπτική αυτή έκδοση ο συγγραφέας μελετά την εξέλιξη των βασικών τεχνολογικών εννοιών από τη διαχρονία και συνδέει την αρχαία ελληνική τεχνική σκέψη με τα επιτεύγματα της ευρωπαϊκής Αναγέννησης και της μετέπειτα βιομηχανικής επανάστασης. Ο ίδιος σημειώνει ότι αργότερα έζησε από την ύλη μεγάλους αρχαίους πολιτισμούς, όπως τον κινεζικό, ωστόσο το βιβλίο αυτό αποτελεί καλή αρχή για τον «ανεπίτευτο» αγωνιστή και είναι χρήσιμο και στον ειδικό.

A.M.

Γνωμικά Ελλήνων και Ρωμαίων Elisabeth Schuhmann

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Τα 300 γνωμικά που επέλεξε η διδάκτωρ Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Λειψίας E. Schuhmann και μετέφρασε ο Δημοσθένης Γεωργοβασιλής, χωρίζονται σε 14 θεματικές ενότητες, που αποσκοπυαλλώνουν την ανθρώπινη πείρα. Στο βιβλίο περιλαμβάνονται και 15 χαρακτηριστικά του Carl-Georg Hirsch, καθώς και κατάλογος με τους συγγραφείς των γνωμικών και τις σχετικές βιβλιογραφικές παραπομπές.

Linear B (Book I). Glossary & A New Outlook Nicholas Massouridis

εκδ. Καπόν, Αθήνα 2005

Πρόκειται για δύο ενδιαφέροντα εγχειρίδια στην αγγλική γλώσσα, αποτέλεσμα ενδελεχούς και μακροχρόνιας μελέτης του συγγραφέα όσον αφορά τις φωνητικές αξίες των σημείων της γραμμικής Β γρα-

φής. Θα ακολουθήσει η δημοσίευση και άλλων πινακίδων της αρχαιότερης αυτής γραφής, σε επόμενη σειρά (Book II).

Transcribing the «Linear B» and «Linear A» Signs (Book I)

Pandelis Massouridis

εκδ. Καπόν, Αθήνα 2005

Χρησιμοποιώντας τις φωνητικές αξίες των σημείων της Γραμμικής Β που θέσπισε ο πατέρας του Νικόλαος Μασουρίδης, ο συγγραφέας καταφέρνει να διαβάσει πινακίδες της Γραμμικής Α και Β, τις οποίες και παραθέτει στις σελίδες του βιβλίου του αυτού.

Περικλής Claude Mossé

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006

«Ο εφευρέτης της δημοκρατίας», όπως αναφέρεται και στον τίτλο, ο πολιτικός Περικλής είναι ο άξονας γύρω από τον οποίο αναπτύσσει τη σκέψη της η συγγραφέας, εκθέτοντας τον προβληματισμό και τις απόψεις της για τις ρίζες της δημοκρατίας και την «πραγματικότητα» του πολιτικού αυτού καθεστώτος στους κόλπους της αθηναϊκής κοινωνίας. Η μετάφραση ανήκει στον Σταύρο Βλοντάκη.

Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη. Διωγμοί, αιρέσεις και ήθη G.E.M. de Ste. Croix

εκδ. MIET, Αθήνα 2005

Έργο ενός σημαντικού ιστορικού, που έχει κατά καιρούς αρέσκει ο συγγραφέας με θέμα τους διωγμούς των χριστιανών και εν γένει τις σχέσεις των πρώτων χριστιανών με τη ρωμαϊκή κοινωνία και την αυτοκρατορική διοίκηση. Αυτό το δημοσίευμα μαζί με άλλες αδημοσίευτες εργασίες του συγγραφέα σ' αυτό το βιβλίο ο επιμελητής της έκδοσης Δημήτριος Κυριάτος, Πρόεδρος δηλαδή για υλικό που υπάρχει συγκεντρωμένο σε βιβλίο μόνο στην ελληνική γλώσσα. Η υπηρεσία που προσφέρει ο συγγραφέας στον απόλυτο αναγνώστη, αλλά και στον ειδικό είναι το γεγονός ότι ανατρέπει ως ευρέως εσφαλισμένες αντιλήψεις που έχουν επικρατήσει για τους διωγμούς των χριστιανών. Επίσης πρωτότυπη είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο μάλιστα οι καλύτερες τάξεις των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, που βοούεζα στα μαρτυρολόγια, στους μύθους, της παραβολές και σε άλλα δημοφιλή αναγνώσματα. Η μετάφραση είναι της Ιωάννας Κράλλη.

A.M.

Βυζαντινών διατροφή και μαγειρεία Πρακτικά ημερίδας

εκδ. ΤΑΓΑ, Αθήνα 2005

Σε επιμέλεια της Δήμητρας Παπανικόλα-Μπακιρτζή, τα Πρακτικά της ημερίδας «Περί της διατροφής στο Βυζάντιο», δεν αποτελούν μόνο ένα σημαντικό επιστημονικό σύγγραμμα αλλά και μια πολύ ενδιαφέρουσα πηγή πληροφοριών για την καθημερινή ζωή των Βυζαντινών και όχι μόνο για τις διατροφικές τους συνήθειες.

Η Μονή της Παντάνασσας στον Μυστρό. Οι τοιογραφίες του 15ου αιώνα

Μαίχηρα Ασπρά-Βαρδαβίκη, Μελίτα Εμμανουήλ
εκδ. Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2005

Μια πραγματικά αξιόλογη έκδοση με εκπληκτική εικονογράφηση και κείμενα καταγεγραμμένα σε επτά συνολικά ενότητες σχετικά με την ιστορία της πόλεως του Μυστρά, τον αρχαιότετικό τύπο του Καθολικού της Μονής της Παντάνασσας και τον κτήτορα Ιωάννη Φραγγόπουλο, καθώς και την οικονομία του ναού, την οποία περιγράφουν λεπτομερώς, αναλύοντας την τεχνολογία και καταλήγοντας σε συμπεράσματα όχι μόνο για τους ζωγράφους των τοιογραφιών του 15ου αιώνα αλλά και για τις επιρροές που δέχθηκαν από τους ναούς του Μυστρά και από άλλα μνημεία σε όλη την επικράτεια της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Εξερμηνεύοντας το βιβλίο και παρατηρώντας προσεκτικά τις τοιογραφίες, πιεθαί κανείς για ένα από τα κύρια συμπεράσματα των συγγραφέων: σε αυτό το

σημαντικότερο μνημείο της βυζαντινής τέχνης διαφαινόταν τα πρώτα ίχνη του ιμπρεσιονισμού, ο οποίος άνηθε, ωστόσο, πλήρως πολλά χρόνια αργότερα στην ευρωπαϊκή τέχνη, με τον Κλοντ Μονέ ως έναν από τους βασικούς εκπροσώπους του.

Guide de Délos

Philippe Bruneau, Jean Ducat

εκδ. Γαλλική Σχολή Αθηνών, Αθήνα 2005

Η τέταρτη αναθεωρημένη ή εμπλουτισμένη έκδοση του αρχαιολογικού οδηγού της Δήλου (στα γαλλικά), με κείμενα άφουκα τεκμηριωμένα, ενδιαφέρουσα εικονογράφηση και σωστή διάρθρωση του περιεχομένου της ώστε να κατατοπίζεται πλήρως ο αναγνώστης αλλά και ο επισκέπτης του αρχαιολογικού χώρου.

In the Tracks of the Ten Thousand

Shane Brennan

εκδ. Hale, Λονδίνο 2005

Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον οδοιπορικό στην Τουρκία, τη Συρία και το Ιράκ σήμερα, στα ίχνη ωστόσο της πορείας που ακολούθησαν γύρω στο 400 π.Χ. οι άνδρες του Κύρου – και την οποία περιγράφει ο Ξενοφών στο έργο του Ανάβασις. Το κείμενο ρέει ευχάριστα και μας μεταφέρει πότε στο σήμερα και πότε στο χθες τόπος με ιστορία αδιαμφισβήτητα συναρπαστική.

Αθήνα - η πόλη - οι άνθρωποι

Αικατερίνη Κουμαριανού

εκδ. Ποταμός, Αθήνα 2005

Πρόκειται για έναν ογκώδη τόμο που περιγράφει την «εικόνα» της πρωτεύουσας από τον 12ο έως τον 19ο αιώνα. Η συγγραφέας, βασύς γνώστης της βιβλιογραφίας, έκανε τον άθλο να συλλέξει έναν τεράστιο όγκο αφηγήσεων και μαρτυριών ανθρώπων που έπαισαν από την Αθήνα, Έλληνες και ξένους. Το βιβλίο, με καταπληκτική εικονογράφηση από τύπους, μνημεία και πρόσωπα, αποτελεί κατά τη γνώμη μας την πρώτη και μοναδική ανθρωπογεωγραφία της Αθήνας κατά τις εποχές που πραγματεύεται. Έτσι, «οι εικόνες» των διαφόρων συντελεστών –αψίχων και εμψύχων– έρχονται να συμπληρώσουν πραγματικά τη συνολική εικόνα της Αθήνας.

Νικόλαος Θ. Χολέβας

Χώρος και φωτογραφία. Το Ηράκλειο από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στην Κρητική Πολιτεία

Ελευθερία Ζέη

Εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Πειραιώς, Αθήνα 2005

Με εφελτήριο φωτογραφικό υλικό από τη Συλλογή Μιχάλη Σάλλα (569 επιστολικά δελτάρια), η συγγραφέας καταφέρνει να παρουσιάσει με τρόπο πολύ επιτυχημένο, γοητευτικό και παράλληλα άψογα τεκμηριωμένο, πληροφορίες και μηνύματα μεγάλης ποικιλίας και ιστορικής σημασίας για την περίοδο 1897-1913, την εποχή δηλαδή του λεγόμενου καθεστώτος «αυτονομίας» της Κρητικής Πολιτείας· πρόκειται για την περίοδο κατοχής του νησιού από τις τέσσερις ευρωπαϊκές δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Ιταλία), και συγχρόνως την περίοδο αρμοστέας του πρίγκιπα Γεωργίου (1898-1906). Το βιβλίο προλογίζει ο Ν.Ε. Καραμάνης.

Λόγος περί αρχιτεκτονικής

Κωνσταντίνος Πολιουδάκης

εκδ. Παπουτσιώτης, Αθήνα 2005

Ένα σχετικά μικρό αλλά τεράστιας σημασίας βιβλίο, μιας και ασχολείται με την καταγραφή και σωστή παρουσίαση μιας διαμχνης ιδέας γύρω από τη φαινομενολογική βάση του φιλοσοφικού υποβάθρου της αρχιτεκτονικής σκέψης. Ο συγγραφέας κινείται σε ένα ευρή φάσμα αμφιβιβρίτησης, που το θέτει ως τροφή των αναγνώστων. Παρότι στο βιβλίο είναι φανερό η αυτοκριτική διάθεση, αναδειχτεί η βασική αρχιτεκτονική σκέψη που παράγει ώμοιο αρχιτεκτονικό λόγο. Βιβλίο προβληματισμού, χρήσιμο σε κάθε αυστηρό αναγνώστη.

Ν.Θ.Χ.

Εισαγωγή στην προληπτική συντήρηση των υψομαμάτων έργων τέχνης

Χρήστος Καρύδης

εκδ. Futura, Αθήνα 2006

Η φύκεια εκκλησιαστικών ή ιστορικών ενδυμάτων εξυτηρείται συγκεκρίμενες ανθρώπινες ανάγκες, που αφορούν θρησκευτικές (λειτουργικού τύπου), σχετικές με την παράδοση ή και καθημερινές περιπτώσεις. Τα υψοματά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή αυτών των ενδυμάτων, παρουσιάζουν ποικιλία υλικών με διαφορετική συμπεριφορά στις περιβαλλοντικές συνθήκες αποθήκευσης και έκθεσης. Υλικά τα οποία είναι αναγκαία να διατηρηθούν με τρόπο κατάλληλο, έτσι ώστε ο χρόνος να περάσει από «πάνω τους» όσο γίνεται πιο «αανάδυνα». Η παρούσα, πρώτη για την ελληνική βιβλιογραφία έκδοση, έχει σχεδιαστεί για άσιον δια ήθελε να ασχοληθεί η ήδη ασχολείται με τα υψοματά έργα τέχνης. Προλογίζεται από την Ελένη Ιωακείμωβα (καθηγήτρια του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθηνών) και την Κατερίνα Κορρέ-Ζωγράφου (καθηγήτρια Ιστορικής και Κοινωνικής Λογογραφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Μίμησης

Erich Auerbach

εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2005

Ο τίτλος αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους η λογοτεχνία αναπαράγει την ίδια τη ζωή από την αρχαιότητα έως σήμερα. Με γνώμονα μεγάλο αριθμό κειμένων, από τον Όμηρο και τη Βίβλο, τον Δάντη, τον Σαίξπηρ και τον Θερβάντες, έως και συγγραφές του 20ού αιώνα, όπως του Μ. Προυστ και της Β. Γουλε, ο συγγραφέας καταδεικνύει ότι η λογοτεχνία είναι αδιάφευκτος μάρτυρας της ανθρώπινης ιστορίας και της κοινωνικής πραγματικότητας. Πλούσιο είναι το υλικό του βιβλίου, που παρακολουθεί τα Λογοτεχνικά ρεύματα και τις κοινωνικές τάσεις, είναι παρθένο και κλειδιά ερμηνείας για την εξέλιξη των πραγμάτων. Σημαντικό έργο, γραμμένο στη δεκαετία του '50 του προηγούμενου αιώνα, συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα μελετήματα της συγκριτικής λογοτεχνίας.

A.M.

Διονύσιος Σολωμός: αυτόγραφα έργα

«Τετράδιο ετών 1829-1833» (Ακαδημία Αθηνών αρ. 1)

και «Παράρτημα, Ωδή στον Λορδ Μπάιρον», αντίγραφο

Βερωμένηνα (Ζακύνθου αρ. 2)

εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2005

Πρόκειται για την έκτη ενότητα της έκδοσης των αυτόγραφων έργων του Διονυσίου Σολωμού, την οποία έχει αναλάβει το ΜΙΕΤ. Η νέα αυτή έκδοση παρακολουθεί την κατάσταση των σολωμικών χειρογράφων σε 15 ενότητες, όπως ορίστηκαν από τον Λίνο Πολίτη, ο οποίος είχε και την αρχική ιδέα της έκδοσης αυτών των κειμένων, με βασικό στόχο τη διάσωση τους ως κειμένων των ελληνικών γραμμάτων. Η έκτη ενότητα περιλαμβάνει δύο τεύχη: το ένα διασώζει τις φωτοτυπίες των κειμένων και το άλλο τα μεταφράζει με όλες τις παλαιωγραφικές συμπληρώσεις που προέκυψαν από την επιστημονική μελέτη.

A.M.

Κριτικά κείμενα και έλληνες ναϊφ δημιουργοί

Αγγέλα Ταμβακάη

εκδ. Κ. Αδάμ Εκδοτική, Αθήνα 2005

Ταπεινή και παραγνωρισμένη από την επίσημη ιστοριογραφία της τέχνης η ζωγραφική ναϊφ στον ελλαδικό χώρο αποτελεί το θέμα που πραγματεύεται η Αγγέλα Ταμβακάη στα δύο κείμενα που περιλαμβάνονται η εν λόγω έκδοση. «L'art naïf grec» και «Εκθέσεις γύρω από την περιουσία ενός έκθετη των λαϊκών καλλιτεχνών της Κρήτης (1984)» είναι τα δύο κείμενα, το πρώτο στα γαλλικά και το δεύτερο στα ελληνικά, μέσα από τα οποία η συγγραφέας δίνει πλούσια στοιχεία για την παραγωγή έργων ναϊφ στην Ελλάδα. Περισσότερο προχωρά σε αξιολογικά σχόλια, που άπτονται όχι μόνο της καλλιτεχνικής δημιουργίας αλλά και της κοινωνικής διάστασης που έχουσαν τα έργα. Ο αυλολογικός, παιδαγωγικός και συχνά χρηστικός χαρακτήρας των έργων της λαϊκής τέχνης, που είχαν άμεση αναφορά στο κοινωνικό πλαίσιο

μέσα στο οποίο έδρασαν και δημιούργησαν οι καλλιτέχνες, πιάνατος το «νίμα» της μακράς παράδοσης, είναι τα στοιχεία που γοητεύουν την Αγγέλα Τομμάκη και τα οποία αναδεικνύει μέσα από τα κείμενά της. Παράλληλα με την παρουσίαση της έκθεσης στην «Γκαλερί της Έστρας» οργανώθηκε έκθεση με ζωγραφικά έργα ελληνών ναϊφ καλλιτεχνών (διάρκεια έκθεσης: 28.11.2005-17.12.2005).

A.M.

Ο «Ζωγραφιστής» Θεόφιλος Μαρίνος Βόμβας

εκδ. Φοίνικα, Αθήνα 2005

Ο «Ζωγραφιστής» Θεόφιλος, στην Αγία Μαρίνα της Λέσβου, έρχεται να προστεθεί στην κατηγορία των κειμένων του τύπου της βιογραφικής μαρτυρίας σε σχέση με τον έλληνα εικαστικό δημιουργό. Το εν λόγω κείμενο είναι η προσωπική μαρτυρία του Μαρίνου Βόμβα (Αγία Μαρίνα, 1923), που ειδή τον Θεόφιλο να δουλεύει στο νησί του. Η μαρτυρία αυτή είναι σημαντική, καθώς αναφέρεται σε άγνωστα στοιχεία του έργου του Θεόφιλου αλλά και στις συνθήκες κάτω από τις οποίες δημιουργούσε τα έργα του. Παράλληλα με την παρουσίαση της έκθεσης οργανώθηκε έκθεση με αντίγραφα έργων του Θεόφιλου από τον Γιώργο Τσοκάνη στο χώρο των εκδόσεων του Φοίνικα.

A.M.

Άμπελος και οίνος Νίκος Γρηγοράκης

εκδ. Μουσείο Χαρακτικής Ν. Γρηγοράκη, Αθήνα 2005

Σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων κυκλοφορεί το ποιητικό αυτό λεύκιμα, με πλούσια εικονογράφηση και κείμενα τα οποία μας δίνουν χρήσιμες πληροφορίες για το θέμα, ξεκινώντας από την αρχαιότητα και φτάνοντας περίπου μέχρι τα μέσα του προηγούμενου αιώνα.

Η ελιά

Νίκος Γρηγοράκης

εκδ. Μουσείο Χαρακτικής Ν. Γρηγοράκη, Αθήνα 2005

Η ελιά όπως απεικονίζεται σε έργα ελληνών χαρακτών και ζωγράφων του 20ού αιώνα. Το υλικό του φακέλου συνοδεύει ολιγοσελιδή έκδοση που περιέχει, μεταξύ άλλων, και κείμενα σχετικά με την ιστορία της ελιάς και του λαδιού στο πέρασμα των αιώνων.

Άρωμα: η πολιτισμική ιστορία της οσμής

C. Classen, D. Howes, A. Synnott

εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 2005

Οι συγγραφείς εστιάζουν στις οσμές και στις οικικές συνδηλώσεις τους στο πέρασμα του χρόνου, διαβρώνοντας τα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή του σε τρία συνολικά μέρη: η όσφρηση στο παρελθόν των δυτικών κοινωνιών – με έμφαση στον αρχαίο κόσμο, – στη μη δυτικές κοινωνίες και, τέλος, στο σύγχρονο κόσμο. Η μετάφραση είναι της Ευαγγελίας Σιμπάνου.

Τα γελαστά ζώα

Κωστής Παπαγιώργης

εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2004

Ένα βιβλίο εξαιρετικά ενδιαφέρον και ευχάριστο που μας ξεναγεί στον μαρτυρικό κόσμο του γέλιου, του μόνο γνωριστικό που ήδη από την αρχαιότητα θεωρείται ότι διαφοροποιεί τον ανθρώπινο από τη ζωική φύση. Ο συγγραφέας δεν παραθέτει στις σελίδες του μόνο γνώσεις αλλά και προσωπικές προσεγγίσεις γύρω από το ανεξάντλητο αυτό θέμα.

Ναυτικών Μουσείων της Ελλάδος

συλλογικό έργο

εκδ. Ναυτικών Μουσείων της Ελλάδος, Πειραιάς 2005

Δίγλωσσο (ελληνικά, αγγλικά) επανέκδοση του καταλόγου ενός μουσείου που στεγάζει πλήθος εκθεμάτων σχετικών με τη ναυτική ιστορία και παράδοση της Ελλάδας. Τα κείμενα συνοδεύονται από πλούσια εικονογράφηση και καταπιάνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο σχετικά με τη μόνιμη έκθεση αλλά και τις ειδικές συλλογές του μουσείου.

Zeitschichten. Erkennen und Erhalten – Denkmalpflege in Deutschland

κατάλογος έκθεσης

επιμ. Ingrid Scheumann

εκδ. Deutscher Kunstverlag, München/Berlin 2005

Συνδυαστικός κατάλογος της μεγάλης έκθεσης για τη συντήρηση και αποκατάσταση μνημείων στη Γερμανία, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Δρέσδη (30.7.2005-3.11.2005). Πέρα από την παρουσίαση της θεματολογίας της έκθεσης (Εθνικά μνημεία του 19ου-20ού αιώνα, Συντήρηση, όχι αναστήλωση, Συντήρηση μνημείων και προστασία της εθνικής κληρονομιάς, Συντήρηση μνημείων στο Γ' Ράιχ, Ανοικοδόμηση και συντήρηση μνημείων μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, Οι νέοι στόχοι της συντήρησης μνημείων από τη δεκαετία του 1970 και μετά, Συντήρηση κλασικών μνημείων. Η συντήρηση μνημείων σε διάλογο με τις επιστήμες), στα εμπειριστάμενα κείμενα του καταλόγου μελετάται η συντήρηση μνημείων και η σύγχρονη κοινωνία, οι πρόδρομοι της σύγχρονης συντήρησης μνημείων και οι προκλήσεις στις οποίες καλείται να ανταπεξέλθει ο θεσμός σήμερα. Έτσι, μέσα από την εξέλιξη του θεσμού στα συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα της Γερμανίας, αναδύονται οι προβληματισμοί γύρω από αυτό το ακανάβιστο, και για τη χώρα μας, θέμα και φωτίζονται οι οικίες πιέσεις του.

Πελαγία Ταινάρη

Η περιπέτεια μιας γέφυρας. Ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου συλλογικό έργο

εκδ. Καπόν, Αθήνα 2005

Πλούσια εικονογραφημένο το βιβλίο αυτό επιχειρεί να δώσει στον αναγνώστη τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ιστορική, τεχνική, αισθητική, αντιπυρική και ανθρώπινη διάσταση του γεγνημένου της ζεύξης Ρίου-Αντιρρίου.

Ο Μέντωρ

περιοδική έκδοση

τεύχος 76 (Οκτώβριος 2005)

Δύο παλιές σημαντικές μορφές της ελληνικής αρχαιολογίας κυριαρχούν στο τεύχος αυτό: ο Χρήστος Τσούντας και ο Παναγιώτης Σταματάκης. Όσον αφορά τον πρώτο, δημοσιεύεται εδώ ομιλία του Γεωργίου Μπακαλάκη σχετικά με την προσωπικότητά του, καθώς και ένα άγνωστο δοκίμιο με τον τίτλο «Αι ταναγραϊαί κόραι». Για τον δεύτερο γράφει ο Βασίλειος Πετράκος άρθρο με θέμα «Η λεηλασία της Τανάγρας και ο Παναγιώτης Σταματάκης».

Revue Archéologique

περιοδική έκδοση

τόμος 5 (2005)

Πολύ ενδιαφέρον το άρθρο «Dessins sans Dessin: une clé de lecture simple pour les métopes 13-20 Sud du Parthénon», των Domingo Gasparro και Jean-Marc Moret. Οι συγγραφείς του ταυτίζουν τις μορφές των ναών με τοπών Νο. 13-14 με τις κόρες του Κέκρονα και εκείνες των μετοπών Νο. 15-16 και 19-20 με τον Ερεχθέα και τον αντιπάλό του και τις κόρες του Πανδηϊου αντίστοιχα. Ως εκ τούτου στη μετέπει Νο 17 δεν μπορεί παρά να απεικονίζονται ο Βορέας και η Ορεινή. Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει η εκτενής βιβλιοκριτική του Robert Turcan για το βιβλίο «Mit Mythen leben. Die Bilddenker der römischen Sarkophagen», των P. Zanker και B. Chr. Ewald, όπου εκφράζεται η άποψη ότι η πρόκληση των μύθων από τους αρχαίους ήταν τέλεια διαφορετική από αυτή του σύγχρονου ανθρώπου και θα πρέπει σήμερα να βασίζομαστε κατά κύριο λόγο στις αρχαίες φιλολογικές πηγές ως το μόνο μέσο ασφαλούς κατανόησης της ταρικής εικονογραφίας.

Άκουε

περιοδική έκδοση

τεύχη 53/4 (Χειμώνας/Καλοκαίρι 2005)

Ενημερωτική έκδοση της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα. Εδώ περιλαμβάνεται και ένθετο με τα Νέα της Γενεαίδου.

Notiziario

περιοδική έκδοση

έτος IV, 2 (Οκτώβριος 2005-Μάρτιος 2006)

Σύντομες αλλά κατατοπισμένες αναφορές στις ανασκαφές και έρευνες της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής της Αθήνας κατά το 2005 καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της ύλης του τεύχους.

Pharos

περιοδική έκδοση

τόμος XII (2004)

Στην έκδοση αυτή το Ολλανδικό Ινστιτούτο της Αθήνας περιέχεται σειρά ανακοινώσεων σχετικά με τον Όμηρο, οι οποίες παρουσιάζονται στο σχετικό συνέδριο που διοργανώθηκε τον Νοέμβριο του 2004. Κεντρικός τους άξονας οι μεταφράσεις και ερμηνείες των ομηρικών επών από την Ανάγνωση έως σήμερα.

Τάλως

περιοδική έκδοση

τεύχος IB' (2004)

Η ύλη του τεύχους περιλαμβάνει μελετήματα κρητικού Δικαίου του Στρατή Παπαμανουσάκη. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουμε τα εξής: «Το κρητικό Δίκαιο στην ιστορική του εξέλιξη», «Το κράτος του Μίνωα», «Μίνωος ενώπιος βασιλεύς». Η μινωική βασιλεία στην Οδύσσεια του Καζαντζάκη», «Το κρητικό Δίκαιο στους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς».

Περίπλους ναυτικής ιστορίας

περιοδική έκδοση

τεύχη 52-53 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2005)

Από την τριμηνιαία περιοδική έκδοση του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος σημειώνουμε τα άρθρα «Μεθώνιο-Κορώνη στους βυζαντινούς χρόνους» της Ιωάννας Μπιρμπίλη (τεύχος 52) και «Διαπλοτώντας τα στενά του Γιβραλτάρ... τις αρχαίες στήλες του Ηρακλέους» του Χαράλαμπος Τορτορέλη (τεύχος 53).

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Εικονογραφημένοι οδηγοί για την αρχαία Αγορά της Αθήνας

Στον δικτυακό τόπο της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών της Αθήνας για την αρχαία Αγορά, διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή τέσσερις όλοι οι εικονογραφημένοι οδηγοί για τον αρχαιολογικό αυτόν χώρο. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουν οι 24 μικροί θεματικοί οδηγοί που εκδίδονται από το 1951 μέχρι σήμερα (Picture Books Athenian Agora). Γραμμένοι με κατανοητό τρόπο, συχνά από τους ίδιους τους αρχαιολόγους που διεξήγαγαν τις ανασκαφές, και πλούσιο εικονογραφημένοι, οι μικροί αυτοί οδηγοί έρχονται στον αρχαιολογικό χώρο παρουσιάζοντας ποικίλες εκφάνσεις της καθημερινής ζωής στην αρχαϊότητα. Στον δικτυακό τόπο μπορεί κανείς να ερευλήσει ή να τυπώσει τον μικρό οδηγό ή ακόμη να «κατεβάσει» στον υπολογιστή του το αρχείο σε μορφή pdf (Athenian Agora Guide Books, <http://www.agathe.gr/publications.html#pbs>).

K.X.

CVA online

Ολοκληρώθηκε πρόσφατα ο ιστότοπος του Corpus Vasorum Antiquarum (CVA, <http://www.cvaonline.org/>), του διεθνούς ερευνητικού προγράμματος «καταγραφής και δημοσίευσης των αρχαίων ελληνικών αγγείων από μωσαϊκά και συλλογές ανά τον κόσμο (D. Kurtz, «A Corpus of Ancient Vases, Hommage à Edmond Pottier», *Revue Archéologique* 2 (2004), σ. 259-286). Από τη θέσιση του προγράμματος το 1921, με πρωτοβουλία του Edmond Pottier, μέχρι ση-

μερα, έχουν δημοσιευθεί περισσότεροι από 300 τόμοι, στους οποίους καταγράφονται 100.000 περίπου αγγεία από 100 μουσεία και συλλογές σε 26 χώρες. Το 2000 η διεθνής επιτροπή του CVA και η Union Académique Internationale ανέθεσε στο αρχείο Beazley (Πανεπιστήμιο Οξφόρδης) την ψηφιοποίηση των τόμων του CVA και την ανάπτυξη και διάθεση στο Διαδίκτυο της βάσης δεδομένων για τα δημοσιευμένα αγγεία. Με χρηματοδότηση ακαδημαϊκών φορέων στη Μ. Βρετανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Αυστρία και την Ελλάδα, καθώς και του Ινστιτούτου Getty, ολοκληρώθηκε προς το παρόν η ψηφιοποίηση και διάθεση στο διαδίκτυο των 250 τόμων του CVA που έχουν εξενηληθεί. Το περιεχόμενο του δικτυακού τόπου θα ενημερώνεται με τις νέες δημοσιεύσεις του CVA και των μουσείων και συλλογών που συμμετέχουν στο ερευνητικό πρόγραμμα.

K.X.

New Pauly Online

Ο εκδοτικός οίκος Brill ανέλαβε την έκδοση του εγκυκλοπαιδικού λεξικού *Der neue Pauly* στο διαδίκτυο (<http://www.paulyonline.demo.brill.nl/bnp.asp>). Το όνομα Pauly προέρχεται από τον πρώτο εκδότη και ιδρυτή της *Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*, τον γερμανό φιλόλογο August Friedrich (von) Pauly (1796-1845). Το εγκυκλοπαιδικό αυτό λεξικό για την αρχαιότητα εκδόθηκε στη Γερμανία σε 68 τόμους και 15 συμπληρωματικούς τόμους από το 1839 έως το 1980 και σε συνοπτική έκδοση πέντε τόμων, με την ονομασία *Der kleine Pauly*, από το 1964 έως το 1975. Το δεκαπεντάτομο εγκυκλοπαιδικό λεξικό *Der neue Pauly*, που εκδόθηκε στα γερμανικά από το 1996 έως το 2003 αποτέλεσε το διάδοχο της *Realencyclopädie*, σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις για την έρευνα του αρχαίου κόσμου (ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα, γειτονές λαοί). Στον δικτυακό τόπο διατίθενται η αγγλική και η γερμανική έκδοση του λεξικού μόνον σε συνδυασμένες (*Brill's New Pauly: Encyclopaedia of the Ancient World and Der neue Pauly* αντίστοιχα), ενώ για τους απλούς χρήστες διατίθενται ελεύθερα ελάχιστα ενδεικτικά λήμματα, καθώς και οι λειτουργίες αναζήτησης στο περιεχόμενο της δηλωμένης έντυπης έκδοσης: εισαγωγές των θεμάτων, ελαφρώς εκτεταμένοι καταλόγοι όλων των λημμάτων και αναζήτηση λέξεως τίτλου, λέξεις κειμένου λημμάτων, λέξεις στα ελληνικά στο κείμενο των λημμάτων, συγγραφείς, βιβλιογραφία και θέμα λήμματος).

K.X.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Η ελληνική έκδοση της αρχαίας Ιστορίας του Καίμπριτζ

Είναι μια επιλεκτική μεταγλώττιση κεφαλαίων του τόμου IV της *Cambridge Ancient History* (Cambridge University Press, 1988) χωρίς τον πλούτο δικτυακών των παραπομπών και σημειώσεων του πρωτότυπου.

Ωστόσο η φιλοδοξία του εκδοτικού οίκου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ και της εφημερίδας *TA NEA* να προσφέρουν στο ευρύ αναγνωστικό κοινό ένα τόσο σημαντικό έργο μεταφρασμένο στα ελληνικά είναι πολλού επιφανούς αξία. Στο εικαστικό μέρος μάλιστα η ελληνική έκδοση υπερτερεί της πρωτότυπης.

Είναι κρίμα όμως το πού, ακόμη και με μια φευγαλέα ματιά, παρατηρεί κανείς στην ελληνική έκδοση λάθη τόσο σοβαρά, πολύ περισσότερο όταν πρόκειται για ένα τόσο σοβαρό έργο.

Δημιτολογητικά αναφέρει τα εξής:

ΤΟΜΟΣ 1. Στο σημείωμα για τον αναγνώστη της ελληνικής έκδοσης, ο κ. Β. Παναγιωτόπουλος τοποθετεί στο έτος 525 π.Χ. την ανάρτηση του Κύρου του Μεγάλου στον περσικό θρόνο (σελ. 7). Αναφέρει επίσης ότι το έργο της ενοποίησης του χώρου αυτού ξεκίνησε ο Κύρος το 525 π.Χ. και το ολοκλήρωσε ο Αλέξανδρος 154 χρόνια αργότερα (σελ. 8). Όμως το έτος 525 π.Χ. ο Κύρος δεν ζει! Έχει ήδη πεθάνει τον Αυγούστο του 530 π.Χ. και του διαδέχεται ο γιος του Καμβύσις, τον οποίο είχε αναγνωρίσει ως συμβασιλέα του στη Βαβυλώνα πιθανόν το Μάρτιο του έτους αυτού, όπως προκύπτει από Βαβυλωνιακή επιγραφή (βλ. R.A. PARKER/W.H. DUBBERSTEIN, *Babylonian Chronology 626 B.C. - A.D. 75*, Brown University Studies, τόμ. 19, Providence, Rhode Island, 1956, σελ. 14).

Το έργο της ενοποίησης του χώρου ξεκίνησε πολλά χρόνια πριν το 525 π.Χ. Το άρχισο ο Κύρος το 550 π.Χ. και το συνέχισε μέχρι το θάνατό του (βλ. P. BRIANT, *Histoire de l'Empire Perse, de Cyrus à Alexandre*, Paris 1996, σελ. 23). Το έτος 525 π.Χ. σηματοδοτεί μια σημαντική επέκταση των ορίων της περσικής αυτοκρατορίας, που πέτυχε ο Καμβύσης με την κατάκτηση της Αιγύπτου (βλ. P. BRIANT, *ό.π.*, σελ. 61).

Αλλά και η άποψη του κ. Παναγιωτόπουλου ότι το έργο της ενοποίησης ολοκληρώθηκε από τον Αλέξανδρο εκατόν πενήντα χρόνια μετά το 525 π.Χ. είναι λανθασμένη, γιατί μας οδηγεί στο έτος 375 π.Χ. (525-150=375), δηλ. σε χρόνο που ο Αλέξανδρος δεν είχε ακόμη γεννηθεί! Γεννήθηκε το 356 π.Χ., ανήλθε στο μακεδονικό θρόνο το 336 π.Χ., αναγνώριστηκε βασιλιάς της Αιγύπτου το 332 π.Χ. και της Βαβυλώνας το 331 π.Χ. (βλ. R.A. PARKER/W.H. DUBBERSTEIN, *ό.π.*, σελ. 19).

Ωστόσο, την ολοκλήρωση της ενοποίησης του χώρου, όπως την εννοεί ο κ. Παναγιωτόπουλος, την είχε πετύχει ο Δαρείος, αρκετά χρόνια πριν τον Αλέξανδρο, κατά το χρονικό διάστημα από το 520 μέχρι το 492 π.Χ. (βλ. P. BRIANT, *ό.π.*, σελ. 151 κ.ε.).

Στο μεταφρασμένο κείμενο (σελ. 47), η γνωστή από τα αρχαία ελληνικά κείμενα πόλη *Ἀθήνη* αποδίδεται ως *Αθηνάι*!

Στη σελίδα 53, διατυπώνεται λανθασμένα η φράση *ἐπὶ Ναβώνη* που είναι του ορθού *ἐπὶ Ναβωνήου* ή *ἐπὶ Ναβονάδου*, αφού *Ναβώνης* ή *Ναβονάδης* ονομάζεται στα ελληνικά ο Βαβυλωνίος αυτοκράτορας (βλ. W. ROLLIG, KP3 (1979) 1551).

Στη σελίδα 62, η αρχαία φράση «Μη ὄν φθνήσῃς μη τοῦ μνημῆτος» έχει μεταφραστεί λανθασμένα «Μην ντυνακκησῃς σε αὐτό το μνημείο». Η σωστή απόδοση είναι: «Μη με φθνήσῃς λοιπόν γι' αυτό το μνημείο». Η γενική «τοῦ μνημῆτος» δηλώνει αιτία, επειδή εξαρτάται από ρήμα ψυχικού πάθους («φθνήσῃς»).

Στη σελίδα 65, η γνωστή από τα αρχαία κείμενα νήσος Φύλαι (βλ. W. HELCK, KP 4 (1979) 755) σημειώνεται λανθασμένα ως *Φύλαι*.

Στις σελίδες 67, 69, 261, η αρχαία αιγυπτιακή πόλη Σάις αποδίδεται στην απαστική ως *Σάις* αντί του ορθού *Σάιν* ή *Σαΐδα* (βλ. π.χ. ΗΡΟΔ., II, 53, 169).

Στις σελίδες 104-105, αποδίδεται λανθασμένα ο *Φορνάκης* (ΗΡΟΔ., VII, 66) ως *Φαρναξής*.

Στη σελίδα 160, ο φοραυ Τάχις αποδίδεται λανθασμένα ως *Τάχις* και ο Σολίνος (<Solinus) ως *Σωλίνος*, καθώς επίσης ο *Εκαταίος ο Αβδηρίτης* ως *Αβδηρέας*.

Στη σελίδα 182, διατηρείται η αγγλική απόδοση του ονόματος της γυναίκας του Αμόργη *Spharetra* (CAH, IV², p. 171), που είναι όμως και αυτή λανθασμένη (βλ. ΚΤΗΣΙΑΣ, *FGr Hist*, 688 F9. 3: «άνδρα δὲ Σπαρέθρης»). Επίσης αποδίδεται ως *Splataces* ο *Σπλάτης* (βλ. ΚΤΗΣΙΑΣ, *FGr. Hist*, 688 F 9).

Στη σελ. 233, το *Ἄλῆον πεδῖον*, γνωστό από την εποχή του Ηρόδοτου και εἰς (ΗΡΟΔ., VI, 95. 1), σημειώνεται ως πεδιάδα *Αἰθιαί*! ΤΟΜΟΣ 2. Στη σελ. 217, αναφέρεται λανθασμένα ότι οι Αθηναίοι *αποδοχάρσαν αμέσως μετά τη μάχη*. Η ορθή απόδοση του αγγλικού κειμένου στα ελληνικά είναι: *επέστρεψαν «όσο το δυνατόν γρηγορότερα» μετά τη μάχη* (marched back «as fast as possible after the fighting). Οι Αθηναίοι, όπως γνωρίζουμε από τον Ηρόδοτο, δεν υποχώρησαν μετά τη μάχη, αλλά έπεσαν από τον Μαραθώνα στην πόλη τους όσο το δυνατόν γρηγορότερα, για να προλάβουν τυχόν απόβαση του περσικού στόλου στο Φάληρο (VI, 116: «Αθηναίοι δὲ ὡς ποδῶν εἶχον [τάχιστα] ἐβήθηον εἰς τὸ ἄστυ).

Δυο γραμμές παρακάτω, αναφέρεται ότι οι Αθηναίοι αντιμετώπισαν τους Φοίνικες *αμέσως μετά τη δόση του ηλίου*, ενώ στο αγγλικό κείμενο διαβάζουμε *after dawn* που σημαίνει *μετά τα ξημερώματα* (βλ. και ΗΡΟΔ., VIII, 83: «ἡδὲ τις διέφαινε»). Και λίγο πιο κάτω, σημειώνεται λανθασμένα *ὅτι η πίσιση της Ἐρέτρης ἔγινε λίγες μέρες μετά την απόβαση των Περσῶν στον Μαραθώνα*. Στο αγγλικό κείμενο διαβάζουμε τη λέξη *before* και όχι *after*, δηλ. *πριν την απόβαση* (βλ. και ΗΡΟΔ. VI).

Στην προτελευταία γραμμή γίνεται πάλι λόγος για *υποχώρηση των Αθηναίων προς την Αθήνα* για εστουσιμότητα επιστροφή (βλ. αγγλικό κείμενο, όπου σημειώνεται η λέξη *thence*, δηλ. *τράξεμο*).

Στη σελ. 219, παρατηρούμε άλλη μια σοβαρή παρανόηση του αγγλικού κειμένου: οι Φοίνικες *έφτασαν στο ίδιο απόγευμα από Ήρας και θάλασσης*. Η σωστή απόδοση είναι: *έφτασαν το ίδιο βράδυ οι Φοίνικες δια θάλασσης και ο στρατός (ενν. των Αθηναίων) δια Ήρας*. (the Phoenicians arriving by the sea and the army overland that very evening).

Στην ίδια σελίδα, διαβάζουμε ότι στους στρατηγούς που πήγανον από Μαραθώνα *περιλαμβανόνταν ο Μιλτιάδης και ο πατέρας του Μιλτιάδη που ήταν ο Κίμων*. ... Όμως ο πατέρας του Μιλτιάδη δεν ζούσε τότε! Είχε προ πολλού *δολοφονηθεί* από τους Περσιστρατιώτες (βλ. ΗΡΟΔ., VI, 103). Η σωστή απόδοση του αγγλικού κειμένου είναι: *μεταξύ των στρατηγών που πήγανον στον Μαραθώνα ήταν ο Μιλτιάδης και πατέρας του Μιλτιάδη ήταν ο Κίμων*. (among the generals on the way to Marathon was Miltiades and Miltiades's father was Cimon...).

Στη σελ. 239, οι σχετικές με τις φράσεις της μάχης του Μαραθώνα χάρτες δεν έχουν την παραμικρή σχέση με τον χάρτη του HAMMOND που δημοσιεύεται μαζί με το κείμενο του στην αγγλική έκδοση (CAH, IV², p. 513). Τουσαντίν, εκπροσωπών παλαιότερες απόψεις που ο ασεινίστος ιστορικός έχει απορρίψει!

Επιμύθιον: όποιος φιλοδοξεί να μεταφράσει, να επιμεληθεί ή να σχολιάσει ένα ιστορικό έργο, πρέπει σποωδίστα να διαθέτει και την αρμόζουσα ιστορική γνώση και ευαισθησία.

Χρήστος Διονυσόπουλος
Μαυραλλίδος 6, 16671 Βουλιαγμένη

Ο «τάφος του Λοκρού» και οι οικοδομές

Κατά τη διάρκεια μιας πρόσφατης εκδρομής στο Γαλαξίδι με το όμορφο μουσείο το (με εκθέματα σχετικά με τα αρχαιολογικά κατάλοιπα, τη νεότερη ιστορία του τόπου αλλά και τη ναυτική) δραστηριότητα των κατοίκων του) ένωσα πραγματικά μεγάλη έκκληξη, όταν διπλα

στον λεγόμενο «τάφο του Λοκρού», μνημείο της γεωμετρικής περιόδου, είδα σειρά οικοδομών, στο μοντέλο της «δυναστείας» σε ελληνική έκδοση! Και μιας και μια εικόνα λέει περισσότερο από 1.000 λέξεις, σας στέλνω και τις σχετικές φωτογραφίες. Θα ήθελα να τονίσω την αρχαιολογική σημασία του Γαλαξιδίου, άγνωστη ίσως στο ευρύ κοινό,

αυτοαποδεικτική όμως χάρη στα σημαντικά ευρήματα που είτε κοσμήνουν μουσεία του εσωτερικού, προερχόμενα συνήθως από λαβρονασκαφές, είτε εκτίθενται σε διάφορα ελληνικά μουσεία, στα οποία καταλήγουν κατόπιν νόμιμης έρευνας. Από την προϊστορική κούλα εποχή το Γαλαξίδι υπήρξε σημαντικό, καθώς η γεωγραφική του θέση του χάρη εις επαχθείς Ήρας και θάλασσης, ενώ ορισμένοι μελετητές τοποθετούν στη θέση αυτή την αρχαία Οιάνηθ (βλ. Παου. Χ.389).

Παναγιώτης Λυμπερόπουλος
Μακεδονίας 39, Κερατσίνι